

Inhoud

5	Inleiding
7	Verslag Raad van Toezicht
9	Verslag van het Bestuur
11	Belangrijke gebeurtenissen 2002
12	Kerncijfers
15	Toezichtuitvoering
15	Toetreding
17	Marktwerking
22	Doorlopend toezicht
28	De controlestrategie
30	De consument
35	Handhaving
39	Toezichtvoorbereiding
47	Bedrijfsvoering
53	Jaarrekening 2002
75	Bijlagen
75	Samenstelling Raad van Toezicht en Bestuur
76	Nevenfuncties Raad van Toezicht en Bestuur
77	Organogram
78	Begroten en werkelijke baten en kosten over 2002
79	English summary

Inleiding

Dit is het eerste jaarverslag van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). De Autoriteit Financiële Markten is per 1 maart 2002 de opvolger van de Stichting Toezicht Effectenverkeer (STE). Dat betekent dat in het verslagjaar de organisatie is veranderd van effectentoezichthouder naar gedragstoezichthouder op de gehele financiële markt. Als gedragstoezichthouder houdt de AFM toezicht op de gedragingen en informatievoorziening van alle partijen op de financiële markten op het gebied van sparen, lenen, beleggen en verzekeren.

De overgang van effectentoezichthouder naar gedragstoezichthouder is het gevolg van de herinrichting van het toezicht op de financiële markten, die in maart 2002 zijn beslag heeft gekregen. Hierbij heeft de sectorale indeling van het toezicht door de STE, De Nederlandsche Bank (DNB), en de Pensioen- & Verzekeringskamer (PVK) plaatsgemaakt voor een tweedeling in prudentieel (bedrijfseconomisch) toezicht en gedragstoezicht op de financiële markten. Het prudentiële toezicht is belegd bij DNB en PVK, het gedragstoezicht bij de AFM.

De organisatie maakt door de overgang naar gedragstoezichthouder in het verslagjaar veel veranderingen door in haar taken en bevoegdheden. Voor de AFM betekent de omschakeling ook dat nieuwe kennis en toezichtsmethodieken ontwikkeld moeten worden en dat de organisatie op haar nieuwe taken moet worden afgestemd. Een groot deel van het jaarverslag staat daarom in het teken van de overgang van de STE naar de AFM.

Het jaarverslag van de Autoriteit Financiële Markten is opgebouwd aan de hand van het toezichtproces van de organisatie. Uit dit toezichtproces volgt tevens de nieuwe organisatiestructuur, die in 2003 wordt ingevoerd als gevolg van de nieuwe taken en bevoegdheden die de herinrichting van het toezicht met zich mee hebben gebracht. Het toezichtproces bestaat in de kern uit drie onderdelen: toezichtuitvoering, toezichtvoorbereiding en bedrijfsvoering. Zowel de tekst als de kerncijfers zijn volgens die driedeling weergegeven.

Na de verslagen van het Bestuur en de Raad van Toezicht wordt vanaf pagina 15 allereerst verslag gedaan van de toezichtsuitvoering. Hierin legt de AFM verantwoording af over de uitvoering van de toezichtstaken in 2002. Toezichtsuitvoering beslaat een hoofdstuk over de toetreding van marktpartijen, waaronder bijvoorbeeld het onderwerp vergunningverlening valt; een hoofdstuk over het doorlopend toezicht op het gebied van de Wet toezicht effectenverkeer, de Wet toezicht beleggingsinstellingen en de Wet op het consumentenkrediet; een hoofdstuk over marktwerking waarin onder andere het toezicht op de werking van effectenmarkten, toezicht op Openbare Biedingen op Effecten en de aanpak van voorwetenschap en de Wet melding zeggenschap aan de orde komen; een hoofdstuk over het toezicht op de informatievoorziening aan de consument, waaronder bijvoorbeeld het toezicht op de Financiële Bijsluiter en reclame-uitingen vallen; en tot slot een hoofdstuk handhaving waar wordt ingegaan op de wijze waarop de AFM regelgeving handhaaft, en op trends en ontwikkelingen die bij de uitvoering en handhaving van het toezicht naar voren komen.

Na het deel over toezichtuitvoering begint op pagina 39 het hoofdstuk Toezichtvoorbereiding. De AFM legt in dit hoofdstuk verantwoording af over de wijze waarop de voorbereiding voor een aantal nieuwe, voorziene toezichttaken plaatsvindt en hoe het nieuwe toezicht wordt ingericht. Het gaat om toezichttaken die nog niet operationeel zijn, zoals bijvoorbeeld het toezicht op financiële verslaggeving van beursgenoteerde ondernemingen en toezicht op financiële dienstverleners. Ook komen in dit hoofdstuk de internationale ontwikkelingen in het toezicht aan de orde en nieuwe beleidsontwikkelingen met betrekking tot bestaande taken.

Tot slot beslaat het laatste hoofdstuk de bedrijfsvoering van de AFM. Hierin wordt verslag gedaan over de wijze waarop de bedrijfsvoering van de AFM de uitvoering van het toezicht ondersteunt.

Bij lezing van dit jaarverslag dient in aanmerking te worden genomen dat het gedrags-toezicht met betrekking tot de Wet op het consumentenkrediet (Wck) en de Wet toezicht beleggingsinstellingen (Wtb) respectievelijk per 4 maart en per 1 september 2002 zijn overgedragen van DNB aan de AFM. Als gevolg wordt in dit jaarverslag alleen verantwoording afgelegd over de periode dat het gedragstoezicht op de Wck en de Wtb bij de AFM is belegd. De Nederlandsche Bank neemt met betrekking tot deze taken het overige deel van het verslagjaar voor haar verantwoording.

Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht ziet er op toe dat het Bestuur zijn taken naar behoren uitvoert, binnen de wettelijke kaders en met inachtneming van de beginselen van behoorlijk bestuur.

De Raad van Toezicht vergadert in het verslagjaar zeven maal met het Bestuur van de AFM, waarvan eenmaal ook met de Ondernemingsraad van de AFM. Zesmaal betreft het reguliere vergaderingen. Eenmaal betreft het een ingelaste vergadering, waarin de raad de aanvullende begroting 2002 behandelt en goedkeurt. Deze aanvullende begroting is noodzakelijk in verband met de uitbreiding van taken van de AFM.

In het verslagjaar staan de bijeenkomsten van de Raad van Toezicht met het Bestuur voor een groot deel in het teken van de veranderingen als gevolg van de herziening van de institutionele vormgeving van het toezicht. De raad verleent goedkeuring aan de aanpassing van de statuten en aan het aanvaarden en overdragen van taken als gevolg van de herinrichting van het toezicht. Goedkeuring wordt verleend voor aanvaarding van het toezicht op de Financiële Bijsluit, de Wet op het consumentenkrediet, de Wet toezicht beleggingsinstellingen, overig gedragstoezicht op banken en verzekeringsinstellingen en het toezicht op E-money. Tevens keurt de raad goed dat het toezicht op kapitaaltoereikendheid van effecteninstellingen en de uitvoering van taken in het kader van de Beleggers Compensatie Regeling worden overgedragen aan De Nederlandsche Bank.

Vanwege de wijziging van taken en doelstellingen en de naamswijziging (van Stichting Toezicht Effectenverkeer naar Autoriteit Financiële Markten) worden in het verslagjaar de statuten van de stichting gewijzigd. De raad geeft statutair goedkeuring aan de door het Bestuur voorgestelde statutenwijzigingen. Ook bespreekt de raad met het Bestuur het voornemen tot aanpassing van de organisatie in 2003 als gevolg van de wijziging van taken en doelstellingen.

De Raad van Toezicht heeft in 2002 de jaarrekening 2001, de aanvullende begroting 2002 en de begroting 2003 goedgekeurd. Op 1 april 2003 heeft de raad de jaarrekening 2002 goedgekeurd.

De Raad van Toezicht spreekt zijn waardering uit voor de inzet en het enthousiasme waarmee Bestuur en personeel reageren op de uitbreiding van taken en de daarbij behorende wijzigingen in de organisatie.

Amsterdam, 19 maart 2003

jhr. mr. F.J. Loudon (voorzitter)

mr. J.I. van Praag Sigaar

prof. J.H. Blokdijk RA

drs. A. Heeneman

J. Vroegop

drs. J.W.F. Kaptein, mr. A.W.H. Docters van Leeuwen, P.M. Koster RA

Verslag van het Bestuur

Ons bestuursverslag bestaat dit jaar uit twee delen. Het eerste deel gaat kort in op de ontwikkelingen op de financiële markten in het verslagjaar. Ontwikkelingen die uiteraard de Autoriteit Financiële Markten (AFM) niet onberoerd hebben gelaten. Het tweede deel beschrijft wat u van de per 1 maart 2002 gevormde gedragstoezichthouder AFM mag verwachten.

Ontwikkelingen in de financiële markten

Het jaar 2002 is evenals 2001 en 2000 een teleurstellend jaar voor beleggers. De aanhoudende daling op vele beurzen, waaronder Amsterdam, heeft voor alle betrokkenen voelbare gevolgen. Hernieuwde aandacht voor kostenbeheersing bij effecteninstellingen is één van die gevolgen. Daarnaast heeft door de scherpe daling van beurzen het begrip zorgplicht, mede gevoed door aanscherping van de vigerende regelgeving op dat gebied in 2002, duidelijk aan pregnantie gewonnen. Deze ontwikkelingen zijn voor het bestuur van de AFM aanleiding geweest om in 2002 scherper toezicht te houden op de onder haar toezicht staande instellingen. In het bijzonder is extra aandacht besteed aan de effecten van kostenbesparingen op gedragingen van instellingen. Daarenboven versterken de snelle ontwikkelingen in de financiële markten, en meer in het bijzonder de sterk toenemende volatiliteit, het belang van goede interne en externe rapportagesystemen bij instellingen. Juist in deze omstandigheden is het van het grootste belang dat de cliënt tijdig en adequaat geïnformeerd blijft. De AFM heeft hier dan ook in 2002 regelmatig extra aandacht aan besteed. Accenten en accentverschuivingen in het toezicht zullen ook in 2003 worden bepaald aan de hand van de ontwikkelingen in de financiële markten.

Verwachtingen

Op 1 maart 2002 is de STE - die óók nog in ontwikkeling was - omgevormd in de Autoriteit Financiële Markten. Wat mag u verwachten van een nieuwbakken gedragstoezichthouder als de AFM?

U kunt van ons verwachten dat we nieuwsgierig zijn naar de werking van de verschillende financiële deelmarkten, van schadeverzekeringen tot de OTC (over the counter)-derivaten. Voorts kunt u verwachten dat de AFM zich uitermate grondig verdiept in de feiten, zorgvuldig is, nauwgezet de wet toepast, en dat allemaal doet met de eigen verantwoordelijkheid van de marktpartijen in het vizier. Het zou onjuist zijn om op deze punten – al was het maar voor een aanloopperiode – concessies te doen. Maar: al ligt de lat vanaf de eerste dag hoog, dat wil niet zeggen dat er na de eerste dag geen verbeteringen mogelijk zijn. Die verbeteringen moeten zich richten op drie aspecten van het toezichthouderschap. Wij noemen ze wel met een Engelse term 'the three haunting questions', drie vragen die ons wakker houden.

De eerste is de vraag: 'Waarom was je er niet?' Anders gezegd: waarom voorzag je niet dat er bij een van de financiële instellingen een probleem zou ontstaan, en waarom heb je het niet voorkomen? Een vraag die ons inderdaad achtervolgt, want het aantal onder toezicht staande instellingen zal straks - inclusief financiële dienstverleners en accountants - in de tienduizenden lopen. Niemand wil een AFM die uit meer dan duizend (zoals ASIC in Australië) of vele honderden personen bestaat. Dit stelt dus hoge eisen aan de strategie, oftewel aan de systematiek die moet bepalen wat je wanneer, hoe onderzoekt. Bij het toezicht op effecteninstellingen en banken zijn we in dat opzicht het verst gevorderd. Op andere terreinen voeren we vergelijkbare strategieën in. Maar hoe slim de strategie ook is, alleen de getalsverhoudingen (enige honderden medewerkers AFM tegenover ongeveer 150.000 mensen die hun brood verdienen in de financiële industrie) maken al duidelijk dat volledige preventie onmogelijk is en ook niet van de AFM verwacht zou mogen worden.

De tweede vraag luidt: 'Als je er was, heb je dan wel gezien wat je moet zien?'. Heb je wel gehoord wat je moest horen, heb je wel goed acht geslagen op de signalen die bij je kwamen?

Bij het antwoord op deze vraag ligt het accent op de medewerkers: kennen zij hun vak, kennen zij hun pappenheimers. Zijn ze in staat door te vragen en antwoorden te eisen ook als daarbij de spanning oploopt? Maar ook: is men in staat vertrouwen te creëren? Hier ligt de kern van de professionaliteit van het personeel. En op dat punt moet veel gebeuren: van onderwijs in marktmechanismen en handelssystemen tot het aanleren van zeer praktische gesprekstechnieken om de alertheid op het vereiste peil te brengen en vooral op dat peil te houden. Maar 'it takes two to tango'. Als partijen kwaad willen, ons bewust om de tuin leiden, dan is het een illusie om te menen dat wij altijd de slimste zullen zijn.

De derde vraag luidt: 'En als je er was, en als je het zag, wat deed je toen?' Gaf je het management genoeg ruimte om zelf met verbeteringen te komen of gaf je het te veel ruimte zodat de belegger het nakijken had? Het antwoord op dit soort vragen bevat vaak zoveel dilemma's, dat juist op deze punten persoonlijk optreden van bestuursleden wordt gevergd. Vaak betreft de problematiek in de kern zowel de eindverantwoordelijkheid van het management, de belangen van de betrokken beleggers als het belang dat alle partijen hebben bij een zichtbaar ordelijk functioneren van de markt. Keuzes in dat verband zijn altijd aanvechtbaar. Maar erger dan kiezen lijkt ons: niet kiezen. We zullen steeds zo helder mogelijk voor onze keuzes staan.

Dat brengt ons tot slot op een achterliggende vraag. Wanneer kun je van alle betrokkenen: het publiek, de media, de marktpartijen, de politieke wereld, verwachten dat zij reële verwachtingen van de AFM hebben? Dat kan alleen als de verantwoordingsstructuur, de 'governance' van de AFM op orde is. In dit verband is overigens een verbeterde verhouding van openbaarheid en geheimhouding van belang. Dit aspect hoort aan de orde te komen in het project 'governance AFM' dat we hebben aangevat. Wij zijn er ons maar al te zeer van bewust dat wie veel verantwoordelijkheden krijgt toebedeeld, veel te verantwoorden heeft.

We hebben in 2002 veel te verstouwen gehad. De resultaten van ons werk vindt u in het achterliggende verslag. We zouden nooit zover gekomen zijn zonder de grote en niet aflatende inzet van onze medewerkers. Een woord van dank aan hen is bepaald op zijn plaats.

Amsterdam, 12 maart

mr. A.W.H. Docters van Leeuwen

drs. J.W.F. Kaptein

P.M. Koster RA

Belangrijke gebeurtenissen 2002

Januari

1 januari Inwerkingtreding van de herziene Nadere Regeling toezicht effectenverkeer 1999

Februari

15 februari Publicatie boete Fortis inzake emissie Via Networks

Maart

1 maart Stichting Toezicht Effectenverkeer wordt Autoriteit Financiële Markten

1 maart Vernieuwde website on line

4 maart Overdracht toezicht op de Wet op het consumentenkrediet van De Nederlandsche Bank (DNB) aan AFM

26 maart Ondertekening van het Memorandum of Understanding (MoU) inzake toezicht op de handelssystemen van Euronext door Portugese toezichthouders

Mei

30 mei Kabinetsstandpunt inzake toezicht op jaarverslaggeving

Juli

1 juli Invoering van de Financiële Bijsluiter; start van de reclamecampagne 'Voor alle duidelijkheid: De Financiële Bijsluiter'

1 juli Ingebruikneming van het kantoor van de AFM op de Keizersgracht te Amsterdam

20 juli Publicatie position paper Inhouse matching

September

1 september Overdracht van het gedragstoezicht op de Wet toezicht beleggingsinstellingen van DNB naar AFM

1 september Overdracht overig gedragstoezicht op informatieverstrekking aan de consument door banken en verzekeraars van DNB en de Pensioen- & Verzekeringskamer (PVK) aan AFM

1 september Overdracht van Capital Adequacy Directive (CAD)-toezicht van AFM aan DNB

1 september AFM krijgt het toezicht op Electronische geldinstellingen (E-money)

1 september Inwerkingtreding van de herziening van de Wet melding zeggenschap

19 september Publicatie boete ABN AMRO inzake emissie World Online

20 september Convenant DNB/PVK/AFM over coördinatie van het toezicht

Oktober

18 oktober SER-advies over toezicht op financiële dienstverleners

22 oktober AFM tekent MoU met Chinese toezichthouder

24 oktober publicatie rapport over aandelenlease door AFM

November

25 november AFM tekent convenant met het Dutch Securities Institute (DSI)

Kerncijfers

	1999	2000	2001	2002
Toezichtuitvoering				
Toetreding				
<i>Toetreding Wte</i>				
Vergunninghouders totaal	396	411	406	376
Intrekking vergunning op eigen verzoek	33	46	38	47
Intrekking vergunning toezichtsmaatregel	1	3	5	2
Verleende vergunningen (vanaf 2001 excl. wijzigingen in bestaande vergunning)	87	64	38	19
Cliëntenremisiers totaal	5617	7049	7734	7985
<i>Toetreding Wtb overzicht 4e kwartaal 2002</i>				
Vergunninghouders eind 2002				593
Intrekking vergunning op eigen verzoek				13
Intrekking vergunning toezichtsmaatregel				–
Verleende vergunningen				39
<i>Toetreding Wck vanaf 4 maart 2002</i>				
Aantal vergunninghouders per 4 maart 2002				122
Intrekking vergunning op eigen verzoek				9
Intrekking vergunning toezichtsmaatregel				–
Verleende vergunningen				4
Aantal vergunninghouders ultimo 2002				117
Doorlopend toezicht				
<i>Doorlopend toezicht Wte</i>				
Reguliere onderzoeken	15	50	70	99
Incidentele onderzoeken	–	26	13	13
Quick scans (tot 2000, daarna is de toezichtsstrategie gewijzigd)	111	14		
<i>Doorlopend toezicht Wtb</i>				
Reguliere onderzoeken				104
Incidentele onderzoek				13

	1999	2000	2001	2002
Marktwerking				
<i>Voorwetenschap</i>				
Gestarte onderzoeken	72	45	39	26
<i>Openbare Biedingen op Effecten (vanaf september 2001)</i>				
Dossiers geopend			10	15
Dossiers gesloten				14
Incidentele onderzoeken gestart				3
Incidentele onderzoeken afgerond				2
<i>Buitenbeursemissies</i>				
Aantal emissies	491	518	579	859
Aantal gedeponeerde prospectussen	94	177	156	198
Toezichtmaatregelen				
Totaal aangiftes bij OM	39	26	23	23
Aangifte Voorwetenschap	13	10	12	12
Aangifte Wmz	1	2	–	2
Overig	25	14	11	9
Totaal opgelegde boetes (sinds 2000)		18	20	13
Boete Voorwetenschap		–	1	–
Boete Wmz		–	1	–
Boete prospectusplicht		1	4	1
Boete reclame-regels		6	4	2
Boete niet voldoen aan administratieve verplichtingen		11	8	7
Boete overig		–	2	3
Last onder dwangsom (sinds 2000)		–	22	52
Aanwijzingen	20	7	13	24
Publieke waarschuwingen	5	7	6	4
Stille curator	1	1	3	2
Intrekking vergunning Wte	1	3	5	2

Toezichtuitvoering

Toetreding

Financiële instellingen die effectendiensten uitvoeren of beleggingsfondsen beheren moeten voor de verschillende activiteiten een vergunning hebben van de AFM. Om een vergunning te verkrijgen moet onder andere worden voldaan aan eisen op het gebied van deskundigheid en betrouwbaarheid van bestuurders en eisen op het gebied van de bedrijfsvoering en de aan het publiek te verstrekken informatie. Door het vergunningenstelsel worden bepaalde waarborgen voor de consument verkregen en een gelijk speelveld voor marktpartijen gecreëerd. De AFM waakt er tevens voor dat toetreding tot de markt alleen mogelijk is en blijft voor instellingen die zich aan de vastgelegde voorschriften en regelgeving houden.

- Aantal vergunninghouders Wte neemt in het verslagjaar af van 406 tot 376
- Aantal cliëntenremisiers neemt in het verslagjaar toe van 7734 tot 7985
- Eind 2002 593 Wtb-vergunninghouders geregistreerd bij de AFM
- Voor de AFM belangrijke rechterlijke uitspraak inzake bestuurderstoetsing

Wet toezicht Effectenverkeer (Wte): vergunninghouders en vrijgestelden

Het totaal aantal Wte-vergunninghouders neemt in het verslagjaar af van 406 ultimo 2001 naar 376 ultimo 2002. De AFM trekt, op verzoek van instellingen zelf, 47 vergunningen in en registreert 19 nieuwe vergunninghouders. In één geval wijst de AFM een vergunningaanvraag af. Als gevolg van toezichtsmaatregelen trekt de AFM tweemaal een vergunning in, tegen vijfmaal in 2001.

Het aantal cliëntenremisiers neemt net als voorgaande jaren toe. Eind 2001 staan 7734 cliëntenremisiers geregistreerd tegen 7985 aan het eind van het verslagjaar. Ondanks de grote hoeveelheid nieuwe registratieaanvragen, 945 in het verslagjaar, is de groei van het aantal cliëntenremisiers minder groot dan in voorgaande jaren. Oorzaak is het grote aantal doorhalingen op eigen verzoek: in het verslagjaar worden 694 registraties doorgehaald. Tevens haalt de AFM in het verslagjaar als toezichtmaatregel de registratie van twee cliëntenremisiers door.

Wet toezicht beleggingsinstellingen (Wtb): vergunninghouders

Op 1 september 2002 gaat het gedragstoezicht op de Wet toezicht beleggingsinstellingen over van De Nederlandsche Bank (DNB) naar de AFM. In dit jaarverslag legt de AFM verantwoording af over de periode dat zij de bevoegde toezichthouder voor de Wtb is, het vierde kwartaal van het verslagjaar.

Ultimo 2002 staan 593 beleggingsinstellingen bij de AFM ingeschreven. Deze groep bestaat uit 394 Nederlandse beleggingsinstellingen en 199 buitenlandse paspoorthouders die in Nederland actief zijn. De hoeveelheid vergunningaanvragen blijft ongeveer gelijk in vergelijking met vorig jaar, ongeveer 80 op jaarbasis.

In het vierde kwartaal schrijven zich in totaal 13 beleggingsinstellingen uit en verricht de AFM 39 nieuwe inschrijvingen. In 31 gevallen gaat het hierbij om Nederlandse beleggingsinstellingen. De doorlooptijd van vergunningverlening ondervindt geen hinder van de overgang van het toezicht van DNB naar de AFM.

Wet op het consumentenkrediet (Wck): vergunninghouders

Als gevolg van de herinrichting van het toezicht gaat op 4 maart het gedragstoezicht op de Wet op het consumentenkrediet (Wck) over van DNB naar de AFM. Bij de overgang van het Wck-toezicht staan 122 vergunninghouders bij de AFM geregistreerd. De AFM trekt in het verslagjaar 9 maal een vergunning in op verzoek van de instelling zelf. Daarnaast verleent de AFM viermaal een vergunning. Ultimo 2002 staan 117 Wck-vergunninghouders bij de AFM geregistreerd.

Bestuurderstoetsingen

De AFM toetst nieuwe bestuurders van vergunninghoudende instellingen op deskundigheid en betrouwbaarheid. In het verslagjaar ontvangt de AFM 198 bestuurdersaanvragen met betrekking tot Wte-vergunningen, en handelt zij 178 aanvragen af. In 6 gevallen gaat de AFM na toetsing niet akkoord met de benoeming. In 2001 werden 3 van de 227 aanvragen afgewezen.

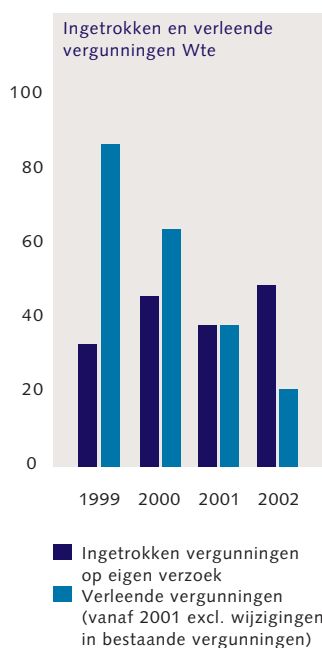
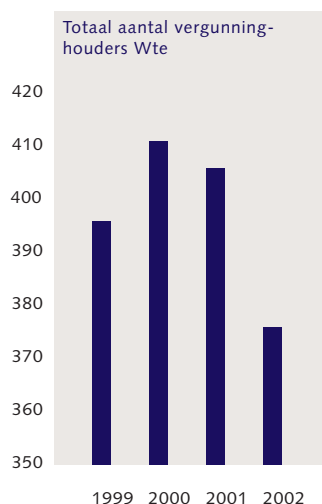
Ook bij beleggingsinstellingen toetst de AFM nieuwe bestuurders op deskundigheid en betrouwbaarheid. In het vierde kwartaal van het verslagjaar vragen 67 beleggingsinstellingen bestuurdersbenoemingen aan. De AFM behandelt in het vierde kwartaal 53 van deze aanvragen, en keurt in al deze gevallen de bestuurdersbenoemingen goed. Eind 2002 staan nog 14 aanvragen open.

In het verslagjaar doet het College van Beroep voor het Bedrijfsleven een voor de AFM belangrijke uitspraak met betrekking tot bestuurderstoetsingen. Een aspirant bestuurder gaat in beroep tegen de beslissing van de AFM om zijn bestuurdersaanvraag af te wijzen. Voor de AFM staat de betrouwbaarheid van de bestuurder niet buiten twijfel omdat hij door het Openbaar Ministerie wordt aangemerkt als verdachte in verband met een voor de AFM relevant strafbaar feit. De rechter stelt de AFM in deze zaak in het gelijk. Dit betekent een bevestiging van de interpretatie van de beleidsregel betrouwbaarheid van de AFM.

Verklaringen van geen bezwaar

In het verslagjaar geeft de AFM 359 verklaringen van geen bezwaar (vvgb) af voor het houden van een gekwalificeerde deelneming in een vergunninghoudende effecteninstelling.

Het beleid ten aanzien van de vvgb voor het houden van een kwalificeerde deelneming wordt in 2003 aangepast om de administratieve lasten te verlagen. Zowel voor instellingen als voor de AFM is de administratieve last nu hoog doordat in de huidige regelgeving bij elke verandering in een gekwalificeerde deelneming een nieuwe vvgb moet worden aangevraagd. Deze administratieve last weegt niet op tegen het toezichtdoel. Bij de totstandkoming van het gewijzigde beleid vindt consultatie met de markt plaats. In de voorgestelde nieuwe beleidsregel wordt, wanneer de deelneming meer dan 5 en minder dan 50% bedraagt, de vvgb verstrekt tot 50%. Bedraagt de deelneming meer dan 50% dan wordt zij verstrekt tot 100%. Tegelijkertijd wordt in de nieuwe beleidsregel een aantal bandbreedtes geïntroduceerd die bij het overschrijden daarvan (in opwaartse- en neerwaartse richting) tot een meldingsplicht vooraf leidt. Slechts indien de houder van de vvgb tot 50% een deelneming wenst te verkrijgen boven 50%, dient een nieuwe vvgb te worden aangevraagd.

Effectenbeurzen

In 2002 verleent het ministerie van Financiën twee ontheffingen aan buitenlandse effectenbeurzen. Deze ontheffingen worden verleend na advies van de AFM. Het gaat in beide gevallen om effectenbeurzen voor de verhandeling van derivaten met electriciteit als onderliggende waarde.

Wte-register

In juli 2002 start de AFM een project om het Wte-register, waarin alle informatie over vergunninghouders en vrijgestelden ligt vastgelegd, te optimaliseren. De AFM vraagt de gehele bedrijfstak een vragenlijst in te vullen aan de hand waarvan het register wordt opgeschoond. Alle instellingen vullen de vragenlijst in. Na verwerking van de reacties blijkt een significant aantal verschillen te bestaan tussen de registraties en de werkelijke situatie. In de meeste gevallen gaat het om gehouden belangen waarvoor de aandeelhouders geen vvgb hebben aangevraagd bij de AFM. In enkele gevallen gaat het om een niet gemelde verandering in de samenstelling van het bestuur. De verschillen zijn deels te wijten aan het administratieve traject bij de AFM, deels aan de instellingen zelf. Waar nodig neemt de AFM toezichtmaatregelen. Het project is naar verwachting in april 2003 afgerond.

Marktwerving

In het kader van een adequate marktwerving houdt de AFM samen met de Belgische en Franse toezichthouders het toezicht op de fusiebeurs Euronext N.V., inclusief clearing & settlement. Daarnaast houdt de AFM toezicht op gedragingen van marktpartijen op de beurs Euronext Amsterdam, bijvoorbeeld in verband met handel met voorwetenschap. Op de primaire markt heeft de AFM een rol in het toezicht op emissies die buiten de beurs plaatsvinden, houdt zij toezicht op Euronext Amsterdam (dat belast is met het toezicht op emissies ter beurze) en houdt zij toezicht op naleving van de regelgeving die geldt bij openbare biedingen op effecten in het kader van overnames.

- Derivatenhandel Euronext Amsterdam gaat over op schermenhandel
- 26 gestarte onderzoeken en 12 aangiftes handel met voorwetenschap
- AFM volgt 15 biedingstrajecten
- Opmerkelijke toename aantal buitenbeursemissies

Euronext Amsterdam

In het verslagjaar verslechtert het beursklimaat wederom. In Nederland weerspiegelt zich dat in een daling van de AEX-index van 506 punten op 31 december 2001 naar 322 punten op 31 december 2002. Omdat de algemene koersdalingen relatief geleidelijk waren en de aantallen transacties op de beurs niet materieel zijn gedaald, zijn de orderlijke marktwerving en de bedrijfsvoering van Euronext niet in het geding gekomen.

Bij het publiek is een duidelijke verminderde interesse voor beleggen merkbaar. Dit heeft gevolgen voor het werk van met name bemiddelaars. Voor professionals heeft deze trend minder impact. In het verslagjaar start de AFM een onderzoek naar de opzet en werking van het toezicht van Euronext Amsterdam op de toelating van effecten tot de notering op de beurs. Dit onderzoek zal in maart 2003 worden afgerond. De AFM start in 2002, in het verlengde van de succesvolle toezichtstrategie voor effectenininstellingen, met de ontwikkeling van een nieuwe toezichtstrategie zowel voor beurzen als voor marktpersoneel. Beide zijn naar verwachting in 2003 gereed. Met behulp van de toezichtstrategie kan effectiever en efficiënter toezicht worden gehouden doordat een gestructureerde controle mogelijk is.

Jean-François Lepetit

bestuursvoorzitter van de Commission des Opérations de Bourse (COB)

“Je moet markten reglementeren,
maar met behoud van een zekere
mate van vrijheid”

De toezichthouder COB houdt in Frankrijk onder andere toezicht op de bescherming van beleggers en waarborgt de adequate functionering van de markten.

“Wat mag het publiek van een nationale financiële toezichthouder verwachten? Ik ben van mening dat financiële regels moeten voortspuiten uit een delicaat evenwicht dat bestaat uit de bescherming van aangetrokken gelden van het publiek, zonder financiële innovaties te belemmeren. Het is noodzakelijk om markten te reglementeren, maar met behoud van een zekere mate van vrijheid, die aan het initiatief van de marktpartijen wordt overgelaten. Neem nu corporate governance. Ik vind het niet raadzaam om uitvoering voor-

schriften op te stellen, maar wel om verantwoordelijkheidbesef te kweken bij alle betrokkenen. Met betrekking tot beleggers speelt de COB een beslissende rol op het gebied van financiële informatie en te verschaffen gegevens. Waar noodzakelijk publiceert de COB een waarschuwing om beleggers te wijzen op factoren die zij van wezenlijk belang acht. Maar het is zeker niet de verantwoordelijkheid van een nationale financiële of effecten-toezichthouder om een standpunt in te nemen over deze of gene beleggingsmogelijkheid. Naar mijn mening moet de toezichthouder het publiek bewust maken van de risico's die verbonden zijn aan het besluit om in een bepaald product te beleggen. Wat verwachten nationale

toezichthouders van elkaar? De financiële markten werken al lang niet meer louter lokaal. Hoewel nog veel gedaan moet worden voordat een geïntegreerde markt voor beleggingsdiensten tot stand komt, zijn de grensoverschrijdende activiteiten in Europa en daarbuiten de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen. Een voorbeeld van verderstreckende integratie is het kader waarbinnen Euronext opereert. De toezichthouders van de markten waaruit Euronext bestaat, hebben een werkelijk gezamenlijk regelgevingssysteem opgezet. Daartoe zijn zij speciale banden aangegaan die hen in staat stellen ervaringen uit te wisselen, hun optreden tegenover Euronext op elkaar af te stemmen, te overleggen alvorens maatregelen te nemen op het

gebied van toezicht en bovenal informatie uit te wisselen en nauw samen te werken op het gebied van markttoezicht. De samenwerking zal nog verder worden vereenvoudigd als toezichthouders dezelfde verantwoordelijkheden en bevoegdheden hebben, en het regelgevingskader hetzelfde is. Dit proces van harmonisering is op Europees niveau reeds op gang gekomen. Als uitvloeisel van onlangs vastgestelde richtlijnen hebben de toezichthouders nu dezelfde bevoegdheden wat het toezicht op effecten-uitgevende instellingen en het markttoezicht betreft. En na het rapport Lamfalussy is veel moeite gedaan om de positie van de toezichthouders af te stemmen en te harmoniseren. Dit alles draagt bij tot de vorming van een Europese financiële markt.”

In december 2002 gaat het laatste deel van de derivatenhandel van Euronext Amsterdam over op schermenhandel. Bij deze overgang, een proces dat in zijn geheel een jaar heeft bestreken, is tevens het marktmodel veranderd. Net als bij de overgang naar het NSC handelssysteem is de AFM nauw betrokken bij de voorbereidingen voor het nieuwe systeem. De AFM kijkt hierbij kritisch naar zowel de IT-infrastructuur als het marktmodel. Ook na de overgang wordt het systeem nauwlettend gevolgd. De overgang verloopt goed, ondanks het feit dat de technische infrastructuur tot storingen leidt.

Euronext N.V.

In februari 2002 neemt Euronext Groep de Portugese beurzen en clearing & settlement-systemen over. Het Memorandum of Understanding (MoU) met betrekking tot het toezicht op de handelssystemen wordt op 26 maart uitgebreid door medeondertekening door de Portugese toezichthouders. Tevens neemt Euronext in februari 2002 de Britse derivatenbeurs LIFFE over. Ook de Britse toezichthouder FSA zal begin 2003 het MoU ondertekenen. In tegenstelling tot de ondertekening van de toezichthouders van Portugal zal het hierbij gaan om ondertekening van een gedeelte van het MoU, omdat LIFFE alleen een derivatenmarkt omvat. Binnen de samenwerking tussen Euronext en de in het MoU verenigde toezichthouders is verder gewerkt aan harmonisatie van handelsregels en reglementen. In oktober 2002 kondigt de Euronext groep aan dat de fusie van de Euronextbeurzen verder gestalte krijgt door een herindeling van de organisatie. Van een lokaal geïntendeerde organisatie wil men overgaan naar een product-geïntendeerde organisatie. Alle relevante toezichthouders, waaronder de AFM, zijn nauw betrokken bij de reorganisatie.

Infrastructuur: toezicht clearing & settlement

De scheiding tussen prudentieel en gedragstoezicht als gevolg van de herinrichting van het financiële toezicht heeft ook gevolgen voor het toezicht op clearing en settlement. Een herschikking van dit toezicht zal naar verwachting in 2003 plaatsvinden. In het verslagjaar houden De Nederlandsche Bank en de AFM samen zowel prudentieel als gedrags- als systeemtoezicht op afwikkelingsystemen. De discussie over het nieuwe wettelijke toezicht op clearingmembers, dat vastgelegd zou worden in de Wet toezicht afwikkelingsystemen, krijgt in 2002 een nieuwe wending door de herinrichting van het toezicht. Het toezicht op clearingmembers zal nu, met verwerking van de scheiding tussen prudentieel en gedragstoezicht, naar verwachting in 2003 vastgelegd worden in de nieuwe Wet Infrastructuur.

In het kader van de integratie van clearing en settlement binnen de Euronext Groep gaan in 2002 de aandelen van NIEC en Necigef, het centrale bewaarinstituut voor effecten in Nederland, over naar Euroclear. Die overdracht gaat in twee tranches, op 7 februari en op 30 april. In 2003 ontstaat naar verwachting een werkelijk grensoverschrijdende integratie van settlementssystemen, in de vorm van Euronext Stock Exchange Settlement (ESES).

In oktober van het verslagjaar nemen de beurzen in Brussel en Amsterdam ook het reeds in Parijs opererende Clearing 21 voor de cashmarkt in gebruik. Bij de overgang is de AFM nauw betrokken en stelt zij een aantal voorwaarden. Tegelijkertijd is ook het Clearingfund voor cash in Amsterdam samengevoegd met het Belgisch/Franse Clearingfund. Dit betekent een grote stap in de consolidatie van systemen, doordat nu ook grensoverschrijdend risico wordt gedeeld.

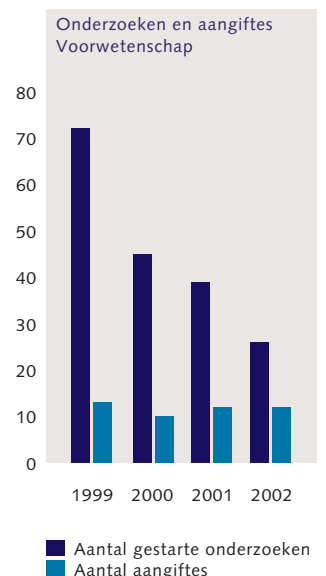
Op het gebied van Clearing zetten de toezichthouders op Euronext N.V. in 2002 een belangrijke eerste stap in MoU-verband. Zo stellen de toezichthouders, in afstemming met Clearnet, een eerste set van standaarden op waar Clearnet aan moet voldoen. Deze regelgeving wordt nu vanuit de toezichtspraktijk opgesteld door de ondertekenaars van het MoU, bij afwezigheid van Europese standaarden.

Voorwetenschap en Wet melding zeggenschap (Wmz)

De AFM start in het verslagjaar 26 onderzoeken in het kader van handel met voorwetenschap. Dit is een daling ten opzichte van 2001, toen 39 onderzoeken zijn gestart. In totaal rondt de AFM in het verslagjaar 30 onderzoeken af en doet de AFM 12 maal aangifte bij het Openbaar Ministerie wegens handel met voorwetenschap. Het aantal aangiftes blijft gelijk ten opzichte van 2001.

De Wet melding zeggenschap 1996 (Wmz 1996) verplicht iedereen die een bepaald belang in een beursgenoteerde onderneming krijgt of overdraagt, dit bij de AFM te melden. Deze meldingsregeling beoogt beleggers meer inzicht te geven in de zeggenschap in beursgenoteerde ondernemingen. De meldingen worden gepubliceerd in een register op de website van de AFM en in Het Financieel Dagblad. Aan het einde van het verslagjaar vallen 324 ondernemingen onder de reikwijdte van de Wmz. De AFM ontvangt 384 meldingen waarvan er 244 op tijd worden gedaan. 85 Meldingen zijn meer dan 31 dagen te laat gedaan. Twee overtredingen van de Wmz leiden in 2002 tot een aangifte bij het Openbaar Ministerie.

Per 1 september 2002 is een artikel 2a aan de Wmz 1996 toegevoegd. De aanpassing van de Wmz 1996 maakt deel uit van de 'Wijziging van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek alsmede enige andere wetten in verband met de openbaarmaking van de bezoldiging en het aandelenbezit van bestuurders en commissarissen'. De wijziging houdt in dat bestuurders en commissarissen van beursgenoteerde ondernemingen het totaal aan aandelen en/of stemrecht in de eigen onderneming moeten melden bij de AFM. Deze initiële meldingen worden opgenomen in een apart register, het Wmz 2a-register, dat op de website van de AFM is te raadplegen. In dit register worden ook alle verplichte meldingen van bestuurders en commissarissen over de veranderingen in het belang in de eigen onderneming gepubliceerd.

Van de initiële meldingen Wmz 2a per 1 september 2002 zijn er 121 te laat gemeld (15,3 procent); van de meldingen in het kader van benoemingen van bestuurders en commissarissen zijn er twee niet tijdig gedaan.

In 2003 zal naar verwachting een volgende wijziging in de Wet melding zeggenschap worden doorgevoerd, ditmaal onder andere op het gebied van de vaststelling van de bandbreedtes. Aandeelhouders zijn volgens de huidige Wmz verplicht om, als het percentage van hun belang in een beursgenoteerde onderneming een vastgestelde bandbreedte overschrijdt, hiervan melding te doen bij de AFM. Door de voorgenomen wetswijziging zal het aantal bandbreedtes toenemen. Het doel van de wijziging is dat beter inzicht kan worden verkregen in de verdeling van de zeggenschap over een onderneming.

Het aantal meldingen op basis van artikel 46b van de Wet toezicht effectenverkeer (Wte), de zogeheten meldingsplicht voor insidertransacties, bedraagt in het verslagjaar 4002. De daling van het aantal meldingen ten opzichte van 2001 (4956 meldingen) is te verklaren uit het feit dat de meldingsplicht voor bestuurders en commissarissen per 1 september is overgeheveld naar de Wmz artikel 2a. Ook kan het verslechterde beursklimaat een reden zijn voor de afname van het aantal meldingen.

Openbare Biedingen op Effecten (OBE)

Sinds september 2001 houdt de AFM toezicht op Openbare Biedingen op Effecten (OBE). In het verslagjaar volgt de AFM in het kader van het OBE-toezicht 15 biedingstrajecten. Bij drie van deze biedingstrajecten start de AFM een onderzoek. In twee gevallen wordt door de onderneming zelf openbaar gemaakt dat de AFM een onderzoek is gestart. Naar aanleiding van de onderzoeken draagt het bestuur van de AFM in het verslagjaar drie dossiers met in totaal 11 mogelijke overtredingen ter onderzoek over aan de boetefunctionaris.

In het verslagjaar verzoeken drie partijen de AFM of zij een ontheffing kunnen krijgen van een gedeelte van de toepasselijke biedingsregels. In twee gevallen wordt dit toegewezen, het derde verzoek wordt afgewezen. Ook wordt twee maal ontheffing gevraagd van alle biedingsregels. Dit wordt eenmaal toegewezen, en een keer trekt de partij het betreffende verzoek terug.

In het verslagjaar is de Commissie OBE, een commissie van tien externe adviseurs afkomstig uit de wetenschap, het bedrijfsleven en de advocatuur, drie keer bijeengekomen. Deze commissie adviseert het bestuur van de AFM over de OBE wetgeving en kan om advies worden gevraagd in concrete toezichtdossiers.

De Wet OBE is in de eerste fase in 2001 één op één overgeheveld uit de SER-fusiecode naar de Wet toezicht effectenverkeer. Ten behoeve van de tweede fase OBE evalueert de AFM de regelgeving aan de hand van de toezichtpraktijk. De AFM adviseert vervolgens het ministerie van Financiën over mogelijke aanpassingen van de regelgeving. De implementatie van eventuele aanpassingen van de regelgeving zal naar verwachting tegelijk plaatsvinden met de implementatie van Europese regelgeving, te weten de 13e richtlijn van het Europese Financial Action Plan. Deze richtlijn, waaruit onder meer aanpassingen op het gebied van het verplicht bod en beschermingsconstructies voort zullen vloeien, is echter in 2002 nog niet door het Europees Parlement goedgekeurd. De uitvoering van de tweede fase OBE zal naar verwachting in 2003 aanvangen. Om markt en publiek meer inzicht te geven in de interpretaties van de AFM op het gebied van huidige OBE-wetgeving, publiceert de AFM vanaf augustus enkele interpretaties op haar website.

Emissies buitenbeurs

In het verslagjaar registreert de AFM 859 emissies van uitgevende instellingen die buitenbeurs effecten uitgeven. Dit is een opmerkelijke toename in vergelijking met voorgaande jaren. In 2001 vonden 579 buitenbeursemissies plaats, en 518 in 2000.

De AFM ontvangt in het verslagjaar 77 aanvragen voor ontheffing van de prospectusplicht, waarvan er 74 worden verleend. Bij 198 emissies wordt een prospectus gedeponeerd,

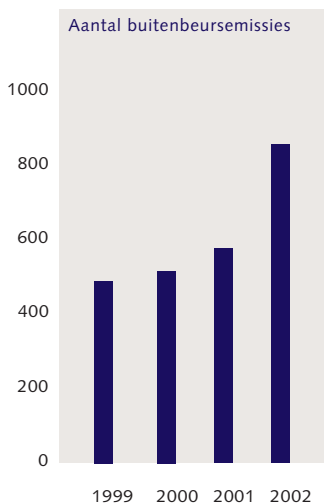
bij 85 emissies wordt de prospectus wederzijds erkend en 502 emissies worden vrijgesteld van de prospectusplicht op basis van de Vrijstellingsregeling Wte 1995.

In 38 gevallen stelt de AFM nader onderzoek in naar een buitenbeursemissie. Naar aanleiding van deze onderzoeken doet de AFM in het verslagjaar viermaal aangifte bij het Openbaar Ministerie vanwege het niet beschikbaar stellen van een prospectus. Daarnaast wordt voor deze overtreding eenmaal een aanwijzing gedaan en eenmaal een boete opgelegd.

Op basis van de huidige wetgeving controleert de AFM of de verplichte mededeling van de accountant in het prospectus is opgenomen. Het prospectus wordt niet inhoudelijk getoetst. In het kader van het prospectustoezicht dat de AFM naar verwachting als nieuwe taak zal krijgen in 2003, onderzoekt de AFM in het verslagjaar steekproefsgewijs of de bij haar gedeponeerde prospectussen volledig zijn en, als gevolg, of de bijbehorende accountantsmededeling klopt. Een aantal maal blijkt een prospectus niet volledig te zijn, terwijl de accountantsmededeling dat wel stelt. In overleg met de betrokken instellingen en accountants worden de prospectussen aangepast en krijgen de beleggers van de uitgevende instellingen de mogelijkheid de ingelegde gelden terug te krijgen.

In 2002 verleent de AFM 55 maal een ontheffing voor de verplichting tot periodieke informatieverschaffing (artikel 5 Wte 1995). De reden voor ontheffing is in het merendeel van de gevallen dat de effecten in kwestie zijn aangeboden aan een kring van professionele beleggers die geen wettelijke bescherming behoeven. De huidige vrijstellingsregeling voorziet hierbij niet in een vrijstelling van de doorlopende informatieverplichting. Op verzoek verleent de AFM in het verslagjaar hiervoor eenmaal een ontheffing. In het verslagjaar intensificeert de AFM de handhaving van deze periodieke informatieverschaffing waardoor de informatieverschaffing van buitenbeursaanbiedingen aanmerkelijk verbetert.

De verwachte versoepeling van de Vrijstellingsregeling Wte 1995 door het ministerie van Financiën is uitgebleven. De versoepeling houdt in dat de verplichting tot periodieke informatieverschaffing bij het aanbieden van effecten buiten besloten kring, vervalt voor aanbiedingen aan alleen professionele marktpartijen. Naar verwachting zal deze aanpassing van de regelgeving in het eerste kwartaal 2003 worden gerealiseerd.

Doorlopend toezicht

In dit hoofdstuk legt de AFM verantwoording af over de uitvoering van haar toezichttaken op het gebied van de Wet toezicht effectenverkeer (Wte), de Wet toezicht beleggingsinstellingen (Wtb) en de Wet op het consumentenkrediet (Wck). De AFM houdt regelmatig controles onder vergunninghouders om na te gaan of de bedrijfsvoering wel voldoet aan de eisen die door de wet worden gesteld. Dat deze instellingen zich houden aan de voor hen geldende voorschriften en wettelijke verplichtingen is een voorwaarde voor het goed functioneren van de markt. Daarnaast houdt de AFM naar aanleiding van marktontwikkelingen of signalen uit de markt themaonderzoeken, waarbij de AFM bij een aantal instellingen bepaalde onderdelen van de bedrijfsvoering onderzoekt. In het reguliere toezicht op de effecteninstellingen wordt gebruik gemaakt van een controlestrategie, waaraan een apart kader is gewijd in dit hoofdstuk. Het toezicht op de Wte houdt de AFM sinds de oprichting van haar voorganger de STE. Het gedragstoezicht op de Wtb en Wck zijn beide nieuwe taken voor de AFM en worden in het verslagjaar voor het eerst uitgeoefend.

- 99 reguliere onderzoeken Wte, 13 incidentele onderzoeken
- Themaonderzoeken naar Chinese Walls en cliëntenremisiërs
- AFM sluit convenant met PVK/DNB en met DSI
- 1 september overgang toezicht Wtb naar AFM

Doorlopend toezicht Wet toezicht effectenverkeer (Wte)

Medio 2002 maakt de AFM naar aanleiding van de dalende koersen op de aandelenmarkten een analyse genaamd “verhoogde dijkbewaking”. De AFM analyseert van onder toezicht staande instellingen onder meer de ontwikkeling in hun financiële resultaten en positie, om na te gaan of er reden tot zorg is dat hierdoor het gedrag van de instellingen jegens de cliënten negatief beïnvloed wordt. In vier gevallen start de AFM naar aanleiding van de analyse een onderzoek naar zorgplicht en transparantie omdat deze instellingen sterk afwijken van het gemiddelde. In twee onderzoeken constateert de AFM ernstige overtredingen.

Incidenten

De AFM start in het verslagjaar 13 maal een incidenteel onderzoek onder Wte-vergunninghouders. Het jaar 2002 kenmerkt zich door een aantal complexe incidenten, onder meer op het gebied van aandelenlease, dat veel inspanning en mankracht van de AFM vergt. Voor 2002 is 10% van de beschikbare capaciteit begroot voor het aanpakken van incidenten. In de praktijk is dat percentage overschreden. Het feit dat deze incidenten meer tijd kosten dan tevoren is begroot, heeft tot realisatieproblemen op andere fronten geleid. De AFM realiseert circa 75% van de oorspronkelijke planning.

Door de verbetering van de controlestrategie verwacht de AFM dat het aantal incidenten in 2003 zal afnemen. Deze controlestrategie, een vorm van systematische zelfcontrole, stelt partijen beter in staat om hun interne processen op de normen van de wet- en regelgeving aan te passen. Voor 2003 is 5% van de beschikbare capaciteit ingepland voor het aanpakken van incidenten bij effectenininstellingen.

(Thema) onderzoeken

In 2002 voert de AFM een onderzoek uit onder diverse cliëntenremisiers. Cliëntenremisiers zijn bij de AFM geregistreerde instellingen die zijn vrijgesteld van de vergunningplicht omdat zij uitsluitend klanten aanbrengen bij derde (vergunninghoudende) partijen. De AFM onderzoekt of cliëntenremisiers de gedragsregels waar zij zich aan dienen te houden naleven en of geen vergunningplichtige activiteiten worden ontplooid. De AFM communiceert in 2002 duidelijk met de markt over wat een cliëntenremisier wel en niet mag en wat onder advisering wordt verstaan. De AFM schrijft hiervoor alle bij haar geregistreerde cliëntenremisiers aan en schrijft over dit onderwerp op haar website en in haar externe blad.

In 2002 is er, mede naar aanleiding van internationale ontwikkelingen en de financiële schandalen in de Verenigde Staten, bij de AFM nadrukkelijk meer aandacht voor potentiële belangenconflicten binnen instellingen. De AFM start daarom in het verslagjaar bij een aantal instellingen een onderzoek naar Chinese Walls en de positie van analisten. In 2002 zijn nog niet alle onderzoeken afgerond. Ook in 2003 zal de AFM veel aandacht schenken aan de potentiële interne belangenconflicten binnen instellingen.

Cliëntenprofielen

Op grond van de Nadere Regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 (NRg2002) is het voor effectenininstellingen verplicht om voor alle cliënten een cliëntenprofiel te hebben opgesteld. In het profiel zijn de financiële positie, de beleggingservaring en de -doelstellingen van de cliënt vastgelegd. Verscheidende instellingen blijken de profielen in 2002 nog niet klaar te hebben. Met deze instellingen maakt de AFM individuele afspraken om binnen een bepaalde tijdslijn alsnog de profielen op te stellen. De instellingen komen bijna allemaal deze afspraken na. In de enkele gevallen waar dit niet zo is, komt dat doordat klanten niet reageren op het verzoek van instellingen om vragen te beantwoorden.

Het is duidelijk dat voor veel partijen de, in consultatie met de markt, vastgestelde overgangstermijn voor het opstellen van de profielen niet haalbaar is gebleken. De AFM stelt vast dat

het wenselijk is dat bij volgende consultaties over nieuwe regelgeving ook personen deelnemen die binnen de instellingen verantwoordelijk zijn voor de praktische uitvoering daarvan. Zo zullen marktpartijen en de AFM beter in staat zijn realistische termijnen overeen te komen.

Beleggers Compensatie Regeling (BCR)

In 2002 wordt veel tijd besteed aan het afwikkelen van claims van beleggers in verband met de faillissementen van Agents Trust Nederland B.V. en Van Ernst Jakobs. Het is voor het eerst dat een beroep wordt gedaan op de dekking die de Beleggers Compensatie Regeling (BCR) biedt. De AFM roept in een advertentie cliënten op om claims bij de AFM in te dienen. In totaal worden 328 claims ingediend. 43 Benadeelden gaan in bezwaar op de beslissing van de AFM op hun claim. De AFM maakt gebruik van externe ondersteuning om de extra werklast te ondervangen. De afwikkeling van claims zal in 2003 zijn voltooid.

De minister van Financiën besluit in het verslagjaar dat de uitvoering van de BCR thuis hoort bij de prudentiële toezichthouder. Als gevolg zal de operationele uitvoering van de BCR naar verwachting in 2003 overgaan van de AFM naar DNB.

Convenant DNB, PVK, AFM

Na een periode van consultatie met de markt sluiten DNB, PVK en AFM op 20 september een convenant voor coördinatie van het financiële toezicht. Doel van het convenant is de coördinatie van een efficiënte en effectieve uitvoering van het toezicht op de financiële markten. Uitgangspunt is daarbij het voorkomen van overlap van toezichtsinspanningen en het beperken van de belasting voor onder toezicht staande instellingen. In het convenant worden afspraken gemaakt over onderwerpen als vergunningverlening, toezicht op de bedrijfsvoering, te verrichten onderzoeken, te nemen (ingrijpende) toezichtmaatregelen, informatie-uitwisseling tussen de drie toezichthouders en de borging van de vertrouwelijkheid van informatie. Een belangrijk element van het convenant is dat tevens geregeld is dat ook de niet-vergunningverlenende toezichthouder betrokken is bij de deskundigheids- en betrouwbaarheidstoetsing van bestuurders, en hierover advies kan uitbrengen aan de andere toezichthouder(s). Om overlap van toezicht tegen te gaan zal in 2003 een meldpunt worden ingesteld waar instellingen melding kunnen doen van dubbel toezicht.

Convenant DSI, AFM

Op 25 november sluiten de AFM en het Dutch Securities Institute (DSI) een convenant waardoor toetsing van medewerkers in de effectenbranche wordt vereenvoudigd. Effecteninstellingen zijn wettelijk verplicht om, door referenties van de laatste vijf jaar in te winnen, zich een oordeel te vormen over de betrouwbaarheid en deskundigheid van een kandidaat-werknemer. Het convenant biedt werkgevers de mogelijkheid om, in plaats van referenties in te winnen, te volstaan met het opvragen van een DSI-verklaring aan de kandidaat-werknemer, waarin DSI bevestigt dat de werknemer geregistreerd is. In deze registratie zijn de wettelijk verplichte referenties reeds opgenomen. Dit betekent een verlichting van de administratieve lasten voor de effecteninstellingen. De nieuwe regeling gaat op 1 januari 2003 in.

Doorlopend toezicht Wet toezicht beleggingsinstellingen (Wtb)

Op 1 september 2002 krijgt de AFM, als gevolg van de herinrichting van het toezicht, het gedragstoezicht in gevolge de Wet toezicht beleggingsinstellingen (Wtb). Dit toezicht was eerst belegd bij DNB. In het jaarverslag van de AFM wordt voor deze taak verantwoording afgelegd over de periode 1 september tot en met 31 december 2002. Een belangrijk uitgangspunt bij de overdracht van het toezicht van DNB naar de AFM is dat de continuïteit van het toezicht niet in het geding komt. Om deze reden gaat het toezicht één op één over: zowel structuur als werkwijze van het Wtb-gedragstoezicht blijven ongewijzigd.

Ewald Kist

Bestuursvoorzitter ING Groep

“De AFM moet niet alleen de rol van politieagent vervullen”

“De Autoriteit Financiële Markten moet zich niet laten leiden door de waan van de dag. Dat betekent dat de AFM niet meteen op elke krantenkop moet ingrijpen. De AFM moet vooral zijn eigen planning maken, en vervolgens dat plan publiekelijk maken, transparant zijn. Zo laat je de markt zien wat je gaat doen. Als er ongelukken zijn, en dat spreekt voor zich, dan moet de AFM natuurlijk wel meteen ingrijpen. Laat ik voorop stellen dat ik een voorstander ben van goed toezicht. Dat is belangrijk voor het vertrouwen in de financiële markten. De vraag is dan: wat is goed toezicht? De AFM dient goed in de gaten te houden wat er om ons heen gebeurt, dat betekent dus ook kijken naar wat er elders in Europa en zeker ook in Amerika

gebeurt. Een ander belangrijk aandachtspunt is dat voor iedereen duidelijk is wat de scheiding is tussen wat aan de ene kant De Nederlandsche Bank en de Pensioen- & Verzekeringskamer doen en aan de andere kant de AFM. De woorden prudentieel en gedragstoezicht zeggen mensen niet zo veel. Wat ik nog meer verwacht van een goed toezichthouder? Dat je niet alleen repressief maar vooral ook preventief optreedt. De AFM moet niet alleen de rol van politieagent vervullen. Wat de AFM goed doet, is dat ze uitvoerig met de branche overleg voert. In gesprekken met de bedrijfstak wordt gekeken wat de meest optimale vorm van toezicht is. Een beetje polderachtig dus; dat woord heeft misschien een

wat negatieve klank gekregen. Ik vind dat ten onrechte; ik ben blij met het overleg dat de AFM voert. In de meest optimale vorm zoek je vervolgens naar wat met zelfregulering bereikt kan worden en wat de rol van de toezichthouder is. Een voorbeeld daarvan is de inrichting van het toezicht op de financiële dienstverleners, de tussenpersonen. Je moet ervoor waken dat dit één grote bureaucratie wordt. Een ander voorbeeld waar we met elkaar over praten is de Financiële Bijsluiter. Daar hebben we met z'n allen aan gewerkt, alleen zijn we er nog niet. Het concept van een Financiële Bijsluiter is goed, heldere informatie vooraf, maar uit de praktijk wordt duidelijk dat het voor de consument allemaal veel te ingewikkeld dreigt

te worden. In onderling overleg kan dat dus beter. De financiering van het toezicht is de laatste tijd ook nadrukkelijk een punt van discussie. Kijk, de toezichthouder, de AFM, heeft duidelijk een publiekelijke taak. Immers er wordt toezicht gehouden op zaken waar geheel Nederland mee te maken heeft. Ik vind het dan ook geen goede zaak dat het toezicht door de bedrijfstak gefinancierd wordt, dat zou anders moeten. Ik vind dat toezicht met name uit algemene middelen gefinancierd zou moeten worden.”

Onderzoeken

Bij het toezicht op Wtb-instellingen worden doorgaans in een verslagjaar alle vergunninghoudende instellingen door de toezichthouder bezocht. Zo staan er voor het verslagjaar ruim 200 on-site activiteiten gepland. Deze bestaan uit managementgesprekken, algemene of AO/IC-onderzoeken, gesprekken met externe accountants, onderzoeken naar totstandkoming van intrinsieke waarde en onderzoeken bij bewaarders. Door de overgang van het Wtb-toezicht worden in het verslagjaar circa vijftig procent minder reguliere onderzoeken uitgevoerd dan voorzien. In totaal worden 120 onderzoeken uitgevoerd.

Daarnaast vinden in het verslagjaar in totaal 13 incidentele onderzoeken plaats, die deels ook in het vierde kwartaal doorlopen. Als gevolg van de onderzoeken stelt de AFM in het vierde kwartaal eenmaal een stille curator aan en geeft ze eenmaal een aanwijzing. Tevens doet de AFM in het vierde kwartaal van het verslagjaar tweemaal aangifte wegens overtreding van de vergunningplicht.

In 2002 start de AFM met de ontwikkeling van een controlestrategie voor Wtb-instellingen. Waar nodig en zinvol zal deze worden geïntegreerd in de bestaande controlestrategie voor effecteninstellingen. De controlestrategie voor Wtb-instellingen inclusief een bijdragemodel zal in 2003 worden ingevoerd en in 2004 zal de volledige controlestrategie voor Wtb-instellingen operationeel zijn.

Als gevolg van de interne ontwikkelingen – de verdere integratie van het Wtb-toezicht binnen de AFM – zal in 2003 niet bij alle Wtb-instellingen een regulier onderzoek plaatsvinden. De doelstelling voor 2003 is om ongeveer 180 onderzoeken, 75% van het geplande regulier onderzoek, te doen.

Een prioriteit voor het toezicht met betrekking tot incidentele onderzoeken voor 2003 is het opsporen van illegale (zonder vergunning opererende) instellingen. De AFM stelt zich ten doel de markt nog beter te verkennen om te zien of er sprake is van misstanden.

Dalende koersen

Ondanks de dalende koersen op de financiële markten is in het verslagjaar geen afname van het aantal vergunningaanvragen voor beleggingsinstellingen te zien. Het aantal aanvragen blijft vrijwel gelijk in vergelijking met voorgaande jaren. Wel valt op te merken dat in 2002 andersoortige beleggingsinstellingen starten: ten opzichte van voorgaande jaren vragen relatief veel vastgoedfondsen een vergunning aan. Een andere trend die zichtbaar wordt in het verslagjaar is de loskoppeling van verkoop en beheer van fondsen. Organisaties zetten niet langer alleen eigen beleggingsfondsen in de markt, maar bieden ook beleggingsfondsen van andere instellingen aan.

Het jaar 2003 zal in het teken staan van twee ontwikkelingen. Ten eerste de integratie van het Wtb-toezicht in de nieuwe organisatie van de AFM. Binnen het bestaande toezicht worden taken uitgevoerd die parallel lopen aan soortgelijke taken in diverse andere sectoren van de organisatie. In 2003 zal in het kader van de herinrichting zoveel mogelijk integratie en stroomlijning van taken bewerkstelligd worden. Daarbij staat de ontwikkeling van een nieuwe controlestrategie voor het toezicht op beleggingsinstellingen centraal. Het overleg met de bedrijfstak hierover wordt in het voorjaar van 2003 opgestart. De tweede ontwikkeling is de wijziging van de Wtb in 2004 (zie hoofdstuk toezichtvoorbereiding).

Doorlopend toezicht Wet op het consumentenkrediet (Wck)

In het kader van de herinrichting van het toezicht is het gedragstoezicht op de Wet op het consumentenkrediet (Wck) op 4 maart 2002 van DNB naar de AFM overgeheveld. Het gaat hierbij om één op één overdracht van het bestaande toezicht, het wettelijk kader blijft gelijk. Het wettelijk kader van de Wck zal in 2003 herzien worden in het kader van de ontwikkeling van een nieuwe wet, de Wet verstrekking consumentenkrediet (Wvc).

De AFM krijgt niet alleen nieuwe taken, er gaan ook taken over van AFM naar DNB. Het toezicht op de kapitaaltoereikendheid van effecteninstellingen, de zogenaamde Capital Adequacy Directive (CAD), gaat op 1 september 2002 over naar DNB aangezien dit prudentieel toezicht betreft. De overgang verloopt zonder problemen.

De controlestrategie

Vanaf september 2001 voert de AFM het toezicht op effecteninstellingen uit volgens de nieuwe controlestrategie. Belangrijke onderdelen van de controlestrategie zijn de bijdrage-analyse en de risico-analyse. Voor de bijdrage-analyse is een geautomatiseerd model, het bijdragemodel, ontwikkeld met een aantal vragenlijsten die de instellingen zelf in moeten vullen. De risico-analyse bestaat onder andere uit risico- of strategiegesprekken die de AFM met instellingen houdt. Op basis van de uitkomsten van de bijdrage- en risico-analyse wordt de planning van het toezicht voor komend jaar vastgesteld.

De controlestrategie stelt de AFM in staat gestructureerd toezicht uit te oefenen op de effecteninstellingen en zich niet te laten leiden door incidenten. Tevens gaat de controlestrategie nadrukkelijk uit van een eigen verantwoordelijkheid van de instellingen doordat de instellingen verplicht zijn zelf het bijdragemodel in te vullen. Hierbij houdt de instelling zich een spiegel voor en beoordeelt zij haar bijdrage aan de doelstellingen van de Wte.

De AFM voert in 2002 een serie risico- of strategiegesprekken met de grotere instellingen. Het strategiegesprek vindt plaats nadat AFM het bijdragemodel heeft beoordeeld. Op basis van de uitkomsten van het bijdragemodel en andere strategische informatie houdt de AFM gesprekken met het management van de instellingen. Het doel van het gesprek is het analyseren van de risico's voor het gedragstoezicht die voortvloeien uit de strategische doelstellingen van de instelling. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met omgevingsfactoren zoals marktomstandigheden.

De AFM houdt in het verslagjaar regelmatig presentaties over de controlestrategie en de wettelijke vereisten op het gebied van transparantie en zorgplicht. Dit leidt tezamen met het bijdragemodel tot een hoge mate van normoverdracht.

Verbeteringen bijdragemodel

In 2002 evalueert de AFM de controlestrategie. Naar aanleiding van de ervaringen in 2001 voert de AFM in het verslagjaar belangrijke verbeteringen door, waarbij ook de opmerkingen en suggesties van de instellingen een rol spelen. Het bijdragemodel ondergaat in 2002 de meest in het oog springende wijzigingen. Een grote verbetering is de mogelijkheid om door middel van een extranetapplicatie het model in te vullen via een directe verbinding met de AFM. Een punt van aandacht blijkt echter de verwerkingssnelheid van de applicatie. De responstijd wordt sterk beïnvloed door het aantal instellingen dat tegelijkertijd het model invult. De AFM streeft ernaar in 2003 de responstijd aanzienlijk

te beperken. Een tweede verbetering is een meer consistente vraagstelling in het bijdragemodel. Alle vragen uit het bijdragemodel zijn nu direct te herleiden tot de wetgeving, waardoor instellingen direct kunnen zien of ze voldoen aan de Wte. Dit was bij de eerste versie minder het geval. Door de consistentere vraagstelling is het bijdragemodel een beter instrument voor self-assessment geworden en zijn de resultaten van het model tevens beter onderling vergelijkbaar. Als gevolg hiervan wordt het model door instellingen ook voor interne doeleinden gebruikt. Marktpartijen reageren positief op de verbeteringen aan de controlestrategie.

Ervaringen 2002

In 2002 vullen 228 instellingen en groepen van effecteninstellingen het bijdragemodel in. Op een aantal individuele gevallen na vinden effecteninstellingen van zichzelf dat zij voldoen aan de doelstellingen van de Wte. Over de hele linie zijn op een aantal punten verbeteringen nodig: op het gebied van IT, risk management, compliance, AO/IC, operations en op het gebied van gedragsregels en beleggersbescherming. Met individuele instellingen maakt de AFM afspraken over noodzakelijk te treffen maatregelen.

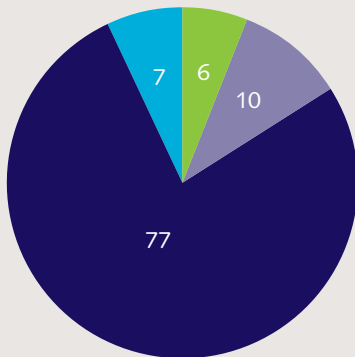
In het verslagjaar voert de AFM 99 reguliere onderzoeken uit. De focus richt zich hierbij, met behulp van de controlestrategie, meer dan in voorgaande jaren op de grotere effecteninstellingen. Voor de ingebruikname van de controlestrategie richtte 70% van het toezicht zich op kleinere instellingen. Nu is 55% van het toezicht gericht op de grote instellingen. In de toekomst zal dat percentage nog verder toenemen.

In mei 2003 zal de AFM een analyse van de uitkomsten van het bijdragemodel publiceren. Net als in 2001 lukt het slechts een gedeelte van de instellingen, in dit geval 157 van de 228, om het ingevulde model op tijd bij de AFM in te leveren. Hierdoor kan het controleproces vertraging oplopen. In 2003 zal extra aandacht worden geschonken aan het tijdig inleveren van de modellen.

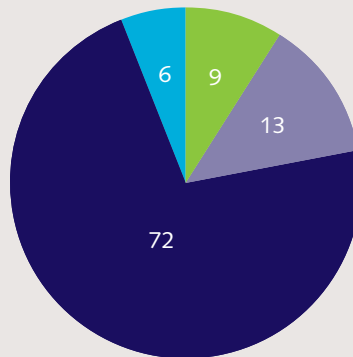
Uitkomsten van het bijdragemodel

De AFM heeft de uitkomsten van de bijdragemodellen geanalyseerd. De analyse levert essentiële informatie voor de planning en de uitvoering van het toezicht. Zo zijn de behaalde scores per proces belangrijke indicatoren voor het plannen van onderzoeken, zowel op het niveau van individuele instellingen als branchebreed. Hieronder volgen enkele specifieke uitkomsten van de in de periode september-november 2002 ingevulde bijdragemodellen. Hierbij merkt de AFM op dat de cijfers niet door haar zijn aangepast. De gepresenteerde cijfers zijn enkel gebaseerd op het oordeel van de instellingen ten aanzien van hun eigen bedrijfsvoering.

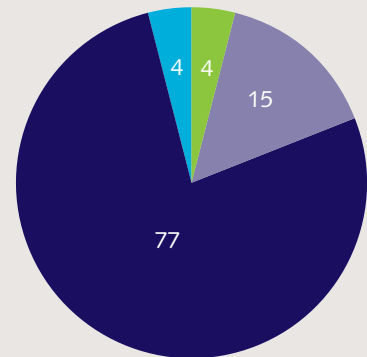
Compliance

Informatietechnologie

Clëntenacquisitie particulieren

Uitleg bij grafieken

- score 1, de instelling onderkent één of meer tekortkomingen t.a.v. het proces
- score 2, de instelling onderkent één of meer tekortkomingen t.a.v. het proces; inmiddels zijn maatregelen getroffen waardoor de instelling binnen drie maanden voldoet aan de norm.
- score 3, de instelling voldoet t.a.v. het proces aan de norm
- score 4, de instelling voldoet t.a.v. het proces aan de norm en heeft duidelijk aanwijsbare maatregelen getroffen waardoor zij verder gaat dan de norm.

Compliance

Eén van de pijlers van de controlestrategie is de eigen verantwoordelijkheid van de instellingen. Deze eigen verantwoordelijkheid kan worden vormgegeven door het opzetten van een adequate compliance-functie binnen de instelling. De compliance-functionaris is verantwoordelijk voor het toezien op de naleving van wet- en regelgeving. Hierbij moet worden gedacht aan toezicht op onder meer de interne structurering van de instelling (Chinese Walls), de regeling privé-effectentransacties en melding van overtredingen aan de toezichthouders. De uitkomsten (zie figuur 1) van de bijdragemodellen laten zien dat 16% van de instellingen van mening is dat zij de compliance-functie nog niet adequaat invult.

Informatietechnologie

Relatief veel instellingen, meer dan 20%, zijn van oordeel dat zij niet volledig voldoen aan de eisen die worden gesteld ten aanzien van de informatietechnologie (zie figuur 2). Deze score is te verklaren door de complexe aard van de effectendienstverlening. Naar verhouding zijn grote investeringen in informatietechnologie nodig om de dienstverlening van de instellingen op het gewenste peil te kunnen brengen en houden. In de praktijk zien we dat steeds meer instellingen overgaan tot outsourcing van onderdelen van hun bedrijfsvoering.

Clëntenacquisitie particulieren

In 2002 heeft de AFM veel aandacht besteed aan het proces cliëntenacquisitie. Het cliëntenprofiel is daarbij één van de speerpunten. In 2002 is nog eens expliciet duidelijk gemaakt dat alle instellingen het profiel van hun cliënten schriftelijk opgesteld dienen te hebben. In de bijdragemodellen geeft 19% van de effecteninstellingen aan nog niet aan de vereisten ten aanzien van de cliëntenacquisitie te voldoen. Door grote inspanningen hebben begin 2003 vrijwel alle instellingen de benodigde cliëntenprofielen, zodat de dienstverlening per cliënt hierop adequaat kan worden afgestemd. Beschikt de instelling nog niet over een cliëntenprofiel dan zal de instelling geen advies- of vermogensbeheerdiensten voor de betreffende cliënt kunnen verrichten.

De AFM bewaart de door de instelling gegeven antwoorden. Over enkele jaren zal het mogelijk zijn trends over meerdere jaren te ontdekken met betrekking tot een instelling, activiteit of proces. De kwaliteit van de analyses valt of staat bij de wijze waarop de instellingen de gegevens in het bijdragemodel invullen. De AFM stelt vast dat de ingevulde bijdragemodellen in 2002 ten opzichte van 2001 een reëler beeld geven van de werkelijke situatie binnen de effecteninstellingen. De kwaliteit van de door de instelling aangeleverde bijdragemodellen zal ook in 2003 de aandacht van de AFM hebben.

De consument

Om een goede marktwerking te bevorderen ziet de AFM er op toe dat er voldoende informatie is waar consumenten tijdig over kunnen beschikken. Dat gebeurt onder meer door toezicht te houden op de informatievoorziening van financiële instellingen aan consumenten. Klachten van consumenten over instellingen spelen een belangrijke rol in de uitoefening van het toezicht. De AFM heeft ook een eigen verantwoordelijkheid in het informeren van consumenten. Met gerichte voorlichting over bijvoorbeeld productsoorten wordt een bijdrage geleverd aan het bevorderen van het vertrouwen van consumenten in de financiële markten.

- 1 juli introductie Financiële Bijsluiter
- 33 onderzoeken naar reclame-uitingen afgerond
- Publicatie rapport aandelenlease
- AFM ontvangt 5.239 vragen en klachten van consumenten

Financiële Bijsluiter

Op 1 juli 2002 wordt de Financiële Bijsluiter geïntroduceerd. Instellingen zijn vanaf die datum verplicht om bij complexe financiële producten een Bijsluiter beschikbaar te stellen, waarmee consumenten inzicht krijgen in de belangrijkste risico's en kenmerken van het product. De introductie van de Bijsluiter wordt ondersteund door een publiciteitscampagne op radio, televisie, internet, in dagbladen, huis-aan-huisbladen en met abri's. Het NIPO doet in opdracht van de Rijksvoorlichtingsdienst onderzoek naar het effect van de campagne 'Voor alle duidelijkheid: De Financiële Bijsluiter'. De campagne weet een naamsbekendheid van de Bijsluiter te realiseren van 52% bij de Nederlandse bevolking boven de 18 jaar. Wanneer de personen worden meegeteld die na uitleg zeggen de Bijsluiter alsnog te kennen dan ligt het percentage op 62%.

Intern stelt de AFM een team van medewerkers samen voor de uitoefening van het toezicht. In 2002 beoordeelt dit team zo'n 100 Bijsluiters van onder toezicht staande instellingen. Dit gebeurt op basis van regulier toezicht, steekproefsgewijs of op verzoek van de instelling. Relatief veel Bijsluiters worden door instellingen vooraf voorgelegd. De AFM constateert dat veel Bijsluiters niet aan de gestelde normen voldoen. Instellingen passen na schriftelijk of mondeling contact met de AFM de betreffende Bijsluiters aan en voeren verbeteringen door. Een duidelijke verhoging van de kwaliteit van Bijsluiters – met name op communicatief gebied – wordt na 1 juli snel zichtbaar.

De AFM heeft bij de beoordeling van de Bijsluiters ook aandacht voor de wijze waarop de regelgeving in de praktijk uitwerkt en wat daaraan kan worden verbeterd. De Bijsluiter bevat veel open normen. In 2002 kijkt de AFM hoe instellingen invulling geven aan deze normen, waarbij een minimumnorm wordt gecreëerd. Deze wordt vervolgens aan de markt gecommuniceerd. Begin 2003 stelt de AFM een aantal documenten op waarin voorbeelden worden gegeven over invulling van de Bijsluiter-eisen; deze worden in 2003 met de markt gecommuniceerd.

In december 2002 begint de AFM met het opstellen van een controlestrategie voor de Bijsluiter op basis van de opgedane ervaringen. Deze strategie zal in 2003 na consultatie worden doorgevoerd. Daar waar mogelijk en zinvol sluit de Bijsluiter-controlestrategie aan bij de controlestrategie die al voor effecteninstellingen wordt toegepast.

Overig gedragstoezicht

Op 1 september 2002 is naar aanleiding van de herinrichting van het toezicht ook het gedragstoezicht op banken en verzekeraars met betrekking tot informatieverstrekking aan

BEZOEK
BIJ DE R
DE 3E ET

Nationaal
Financieel Markten

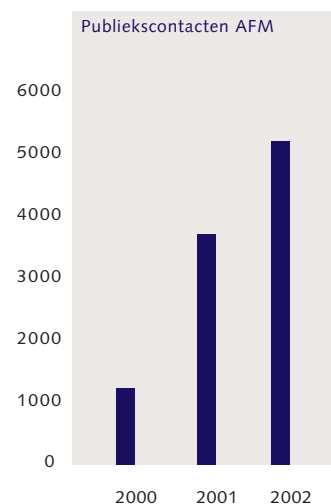

consumenten overgeheveld van De Nederlandsche Bank en de Pensioen- & Verzekeringkamer naar de AFM. Dit behelst op het moment van overdracht een bescheiden toezichttaak. De regelgeving met betrekking tot overig gedragstoezicht op banken (die geen effectendiensten aanbieden) is beperkt. Bij het gedragstoezicht op verzekeraars gaat het om de naleving van de Regeling informatieverstrekking aan verzekeringafnemers (RIAV). De regelgeving uit de RIAV is grotendeels overgegaan naar de regelgeving voor de Financiële Bijsluiter. Wat achterblijft in de RIAV zijn die verplichtingen die gelden voor de informatievoorziening voor niet-complexe verzekeringsproducten en voor complexe producten die niet zijn overgeheveld naar de regelgeving voor de Financiële Bijsluiter. Dit toezicht moet nog inbedding krijgen in het licht van het gehele gedragstoezicht op verzekeraars. Het overig gedragstoezicht op verzekeraars zal worden uitgebreid door de inwerkingtreding van de nieuwe Wet Financiële Dienstverlening.

Reclame-uitingen

De controle op reclame-uitingen breidt zich in 2002 mede als gevolg van de herinrichting van het toezicht uit. De AFM controleert de reclames van effecteninstellingen, beleggingsinstellingen en consumentenkredietinstellingen. In totaal worden in het verslagjaar 658 reclames beoordeeld. Vanuit het regulier toezicht stelt de AFM in het verslagjaar 17 maal een onderzoek in naar reclame-uitingen en rondt zij 10 onderzoeken af. In het kader van de handhaving start de AFM in nog eens 26 gevallen een onderzoek naar aanleiding van een reclame-uiting; in 2002 worden 23 van dergelijke onderzoeken afgerond. In een aantal gevallen zijn reclame-uitingen die niet aan de wettelijke voorschriften voldeden na een gesprek met de AFM onmiddellijk door de instellingen aangepast. In één geval leidt het onderzoek uiteindelijk tot een publieke waarschuwing.

De AFM constateert dat de slechte marktontwikkelingen geen negatief effect op de kwaliteit van reclame-uitingen hebben. Ook worden minder overtredingen geconstateerd. Marktpartijen blijken door de controlestrategie beter geïnformeerd over de normen en regelgeving over reclame-uitingen.

Research

Op 24 oktober publiceert de AFM het rapport 'Aandelenlease: niet bij rendement alleen'. Het is de eerste keer dat de AFM met een publicatie naar buiten komt om consumenten gericht te informeren over de kenmerken van een financieel product. In het rapport analyseert de AFM een fictieve vorm van effectenlease, vergelijkbaar met de meest verkochte leasevorm in de periode 1989-2000. De conclusies van het rapport luiden dat bij aandelenlease de kans op een restschuld het grootst is bij kortlopende contracten, dat het wegvallen van het fiscale voordeel deze kans heeft vergroot en dat het vermelden van de kans op een break-evenrendement voor de consument zeer nuttige informatie zou zijn bij de beslissing om een dergelijk product aan te schaffen. Eind 2002 kondigt de AFM aan een studie te doen naar beleggingshypotheek.

Publieksvoorlichting

Als gevolg van de herinrichting van het toezicht breidt ook het terrein van de publieksvoorlichting van de AFM zich uit. Publieksvoorlichting beantwoordt vragen van consumenten en neemt klachten over financiële instellingen in ontvangst. De AFM maakt consumenten duidelijk niet te kunnen bemiddelen bij klachten, maar neemt deze klachten wel mee in haar toezicht. Het totale aantal meldingen (vragen en klachten) dat de AFM van het Nederlandse publiek ontvangt bedraagt 5.239 (in dit cijfer is niet het aantal klachten opgenomen over het aandelenleaseproduct Legio Lease; dit zou een vertekend beeld geven – zie volgende paragraaf). Ten opzichte van het jaar 2001 (3.724 meldingen) is dit een stijging van 40,7%. Van het totale aantal meldingen komt in het verslagjaar 8% binnen per brief (tegen 7% in

Felix Cohen

Algemeen directeur van de Consumentenbond

“De huidige maatschappij eist transparantie”

“Wat vindt de Consumentenbond tot nu toe van de AFM?”

Op dit moment vind ik het niet opportuun om een oordeel te vellen over de nieuwe rol van de AFM als gedragstoezichthouder, daarvoor bestaat zij te kort. Wel concludeer ik dat de AFM haar nieuwe rol als gedragstoezichthouder goed en voortvarend oppakt, met stelligheid en overtuiging. De opstelling rondom invoering van de Financiële Bijsluiter is daar een goed voorbeeld van. Het is in mijn ogen absoluut erg belangrijk dat er een toezichthouder is die naar het gedrag van marktpartijen vanuit consumentenoptiek kijkt; vergeleken met andere toezichthouders als de Nederlandse Mededingingsautoriteit of de

Opta loopt de AFM hierin voorop. In het algemeen vind ik wel dat de AFM meer mogelijkheid moet krijgen om openbaar te zijn over feiten. De geheimhoudingsplicht is naar mijn mening te strikt. Ik begrijp dat er marktpartijen zijn die erg hechten aan deze geheimhoudingsplicht, en natuurlijk moeten bedrijfsgeheimen bedrijfsgeheimen blijven, maar de wet is op dit punt niet in lijn met de functie van de AFM als gedrags-toezichthouder. Als het gaat om gedrag van marktpartijen dan moet transparantie voorop staan, consumenten moeten weten met wie ze wel en niet in zee kunnen gaan. Ook al is er een effect op de solvabiliteit of reputatie van een marktpartij: primair gaat het om het belang van de consument.

De maatschappij eist ook een grote mate van transparantie, en niet alleen van de toezichthouders. Verder vinden wij dat de AFM ook een omslag moet maken van het 'effectendenken' binnen de organisatie, een overblijfsel van haar historie als effectentypisch toezichthouder, naar alle financiële producten. Voor onze leden vormt de Financiële Bijsluiter de meest praktische band met de AFM. Wij vinden de Bijsluiter een zeer goede ontwikkeling op het gebied van consumentenvoorlichting, maar zien de huidige vorm als een eerste stap. Graag zouden wij zien dat er een Bijsluiter komt voor alle financiële producten, ook voor bijvoorbeeld producten die zich alleen richten op lenen

of sparen, of combinaties van een spaar-, leen, beleggings- en verzekeringsproduct en nu niet onder de bijsluiterplicht vallen. Hierdoor vermijd je niet alleen de discussie over wat nu precies wel en niet een complex product is, het maakt al deze producten ook goed onderling vergelijkbaar. Vanuit het oogpunt van communicatie kun je daaraan toevoegen dat de consument dan ook bij de minder complexe producten al bekend raakt met de Bijsluiter, daarmee leert omgaan en daar dus ook voordeel van heeft als de meer ingewikkelde producten in beeld komen. Het liefst zou ik ook meer elementen als grafische weergaven in de Bijsluiter willen zien. Daardoor wordt de Bijsluiter nog toegankelijker voor de consument.”

2001), 38% per e-mail (tegen 26% in 2001) en 54% per telefoon (tegen 67% in 2001). De toename van het gebruik van e-mail valt deels toe te schrijven aan de vernieuwde website van de AFM, waarbij consumenten via een speciaal contactformulier hun vraag, klacht of opmerking per e-mail kunnen versturen. In de publieksvoorlichting van de AFM speelt het internet een steeds prominentere rol. Om consumenten voor te lichten over de Financiële Bijsluiter komt er een speciale website on line: www.definanciebijsluiter.nl.

Klachten

De AFM ontvangt in 2002 bijna 8.000 klachten over aandelenleaseproducten. Het grote aantal klachten is mede het gevolg van de aandacht die het TROS televisieprogramma Radar besteedt aan aandelenlease. Van de 8.000 klachten hebben er ruim 7.500 betrekking op het product Legio Lease dat in het televisieprogramma uitgebreid belicht is. De AFM maakt bekend een onderzoek te doen naar de aanbieder van het product Legio Lease. In het najaar van 2002 rondt de AFM dit onderzoek af. Bij het schrijven van dit jaarverslag bevindt dit dossier zich in de fase van hoor en wederhoor.

Daarnaast ontvangt de AFM nog ruim 1.000 klachten over andere instellingen en/of producten. Van deze klachten hebben er 693 betrekking op instellingen die geregistreerd staan bij de AFM of een vergunning hebben, 35 klachten gaan over niet-geregistreerde instellingen en nog eens 136 klachten hebben specifiek betrekking over effectenovereenkomsten en cliëntenprofielen. Klachten worden door publieksvoorlichting intern doorgestuurd naar de betrokken afdelingen, die de klachten meenemen in het reguliere toezicht.

Handhaving

Wanneer de AFM vaststelt dat marktpartijen de wet- en regelgeving overtreden, legt zij sancties op. Handhaving draagt bij aan het borgen van het vertrouwen in de markt.

De AFM maakt bij iedere overtreding van de wet- en regelgeving de afweging welke sanctie zij daarvoor inzet. De AFM kan aanwijzingen en publieke waarschuwingen geven, boetes en dwangsommen opleggen, vergunningen intrekken of registraties doorhalen, een stille curator aanstellen en aangifte doen bij het Openbaar Ministerie (OM).

- AFM doet 23 maal aangifte bij het OM
- AFM publiceert voor het eerst boetes
- Toename aantal internationale informatieverzoeken

Toezichtstrategie

Er bestaat altijd een risico dat de toezichthouder niet aanwezig is als er iets fout gaat. Daarom is het nodig om het toezicht te systematiseren: prioriteiten aan te brengen in het toezicht.

De toezichthouder moet, als de situatie zich voordoet, kunnen uitleggen waarom hij niet aanwezig was op de plaats waar het fout is gegaan, en waarom hij elders bezig was. Om het toezicht te systematiseren heeft de AFM een controlestrategie voor effectenininstellingen ontwikkeld, wat een belangrijke verbetering in de toezichtuitvoering van de AFM betekent (zie ook pagina 28 over de controlestrategie). Instellingen moeten aan de hand van dit model aangeven hoe ze een bijdrage leveren aan de Wet toezicht effectenverkeer. Daarnaast worden strategiegesprekken met het management gevoerd. De uitkomsten van het model, in combinatie met de resultaten van de gesprekken zijn weer leidend voor het toezicht van de AFM.

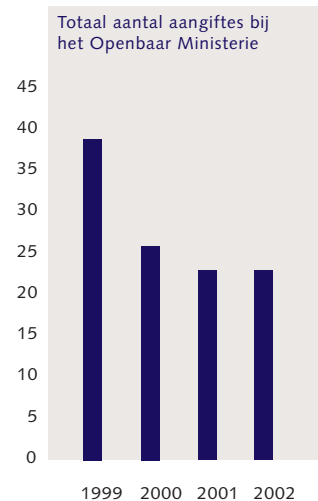
De ervaringen met de controlestrategie bij effectenininstellingen zijn zeer positief. De AFM ontwikkelt daarom ook voor de andere toezichttaken, zowel bestaande als nieuwe taken, een controlestrategie. Waar zinvol en mogelijk kunnen de diverse andere controlestrategieën geïntegreerd worden in de bestaande controlestrategie. Door deze strategie kan de AFM haar toezicht richten daar waar dat het meeste nodig is. Tevens is de verwachting dat incidenten zullen verminderen. Door het bijdragemodel en de strategiegesprekken zijn naar verwachting zowel de AFM als de instellingen zelf beter en sneller in staat zwakke plekken te detecteren en te verhelpen.

Openbaar Ministerie

In 2002 moet opnieuw geconstateerd worden dat het Openbaar Ministerie (OM) en de Rechterlijke Macht er niet in slagen om de achterstanden weg te werken in de aangiftes die de AFM doet. Deze ontwikkeling baart de AFM zorgen. In het zogeheten tripartiete overleg met de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst / Economische Controle Dienst (FIOD-ECD) en het Openbaar Ministerie dringt de AFM aan op oplossingen. De FIOD-ECD breidt haar capaciteit uit, waardoor meer opsporingsmedewerkers aan aangedragen dossiers kunnen werken. Met het OM worden afspraken gemaakt over het aantal dossiers dat het lopende jaar ter zitting gebracht kan worden.

In het verslagjaar doet de AFM in het totaal 23 nieuwe aangiftes bij het OM, waarvan 12 maal wegens handel met voorwetenschap en tweemaal in verband met overtreding van de Wet melding zeggenschap. Vijfmaal betreft het een aangifte tegen instellingen die actief zijn zonder vergunning en viermaal is aangifte gedaan tegen partijen die geen prospectus beschikbaar hebben gesteld.

De problemen bij het OM worden ook zichtbaar bij de betrouwbaarheidstoetsingen van bestuurders en (mede)beleidsbepalers van financiële instellingen. Deze toetsingen worden gedaan door de AFM. De AFM is voor wat betreft de informatie over de betrouwbaarheid

van bestuurders deels afhankelijk van het OM waar het gaat om het justitiële verleden. De doorlooptijd van twee weken die de AFM stelt voor een betrouwbaarheidstoetsing wordt veelal niet gehaald. In 2002 vinden er in totaal 313 betrouwbaarheidstoetsingen plaats, inclusief de afronding van toetsingen uit 2001. In 13 gevallen brengt de AFM een negatief advies uit.

Illegalen

Samen met De Nederlandsche Bank en de Pensioen- & Verzekeringskamer ontwikkelt de AFM in 2002 een applicatie waarmee op het internet geautomatiseerd gezocht kan worden naar zogeheten illegale aanbieders van financiële diensten en producten. Het gaat daarbij vooral om aanbieders die niet over de vereiste vergunning en/of registratie beschikken. De applicatie zal in 2003 in gebruik worden genomen.

In het verslagjaar leidt een onderzoek naar illegale aanbieders vijfmaal tot aangifte bij het Openbaar Ministerie.

Publicatie van boetes

De AFM maakt in het verslagjaar voor het eerst gebruik van de wettelijke mogelijkheid om opgelegde boetes te publiceren. Naar aanleiding van de onderzoeken naar de emissies van World Online en Via Networks publiceert de AFM in het verslagjaar tweemaal een boete. De AFM beoogt met publicatie van haar toezichtsmaatregelen aan alle betrokkenen duidelijk te maken dat een bepaalde handeling niet is toegestaan, en aan het publiek duidelijk te maken dat daar tegen wordt opgetreden. Partijen kunnen tegen het besluit van de AFM om een boete op te leggen in beroep gaan bij de rechtbank in Rotterdam, en in hoger beroep bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven. Twee partijen gaan in het verslagjaar in beroep bij de rechtbank in Rotterdam. Deze procedures zijn in 2002 nog niet afgerond.

Publicatie overtreding regelgeving

De AFM maakt in december 2002 aan Gelink Adviesgroep bekend een overtreding van Gelink aangaande haar reclame-uiting voor het product Meerwaarde-hypotheek te willen publiceren. Gelink gaat in haar reclame voor de Meerwaarde-hypotheek misleidend te werk. In een kort geding voor de rechtbank te Amsterdam wordt door Gelink getracht deze publicatie tegen te houden. De rechtbank wijst de vordering van Gelink af. De publicatie van de overtreding vindt op 2 januari 2003 plaats.

Het is voor het eerst dat de AFM een overtreding van reclameregels door een instelling publiceert. Reden is dat AFM de consument wil waarschuwen tegen de misleiding van Gelink in de betreffende reclame-uiting. De rechter is het bij behandeling van het kort geding eens met de overweging van de AFM dat het belang van de consument in deze zaak zwaarder weegt dan het belang van Gelink.

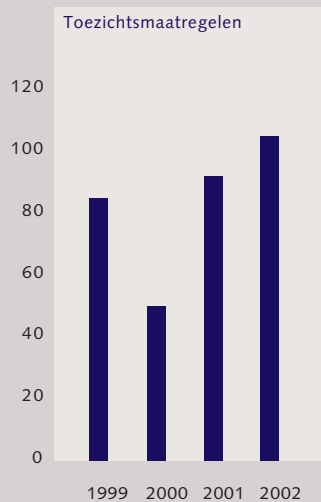
Bezwaarschriften toezichtmaatregelen

Het aantal bezwaarschriften van instellingen tegen een beslissing van de AFM bedraagt in het verslagjaar 15; daarvan worden er acht afgewikkeld, één bezwaarschrift wordt ingetrokken. In 2002 wordt de AFM een keer in het ongelijk gesteld door de rechtbank. De bezwaarschriften met betrekking op door AFM genomen toezichtmaatregelen vergen veel capaciteit van de AFM.

De doorlooptijd van de afwikkeling van bezwaarschriften en boetevoorstellen is soms nog te lang. Dit komt door een combinatie van factoren, waaronder de incidentele zeer complexe dossiers die veel tijd en capaciteit vergen.

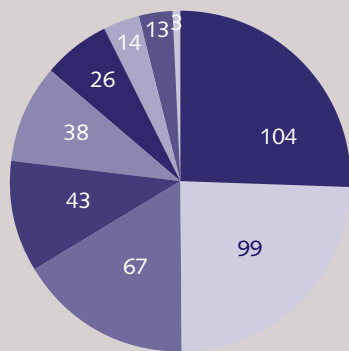
Internationale informatie-uitwisseling

In het verslagjaar behandelt de AFM 33 internationale informatieverzoeken. Het groot aantal internationale informatieverzoeken is onder andere het gevolg van toename van grensover-

Totaal aantal toezichtsmaatregelen AFM

	1999	2000	2001	2002
Totaal aangiftes bij OM	39	26	23	23
Opgelegde boetes (vanaf 2000)	-	18	20	13
Last onder dwangsom (vanaf 2000)	-	-	22	52
Aanwijzingen	20	7	13	24
Publieke waarschuwingen	5	7	6	4
Stille curator	1	1	3	2
Intrekking vergunning Wte	1	3	5	2

Aantal gestarte onderzoeken

	2002
Voorwetenschap	26
Regulier onderzoek Wte-instellingen	99
Incidenteel onderzoek Wte-instellingen	13
Regulier onderzoek Wtb (in 2002 totaal)	104
Incidenteel onderzoek Wtb (in 2002 totaal)	13
Onderzoek reclame-uitingen	43
Art 29 Wte	38
OBE	3

schrijdend effectenverkeer en de toegenomen coördinatie en samenwerking tussen toezicht-houders. De AFM kan vanwege haar geheimhoudingsplicht geen uitspraken doen over deze informatieverzoeken. De Amerikaanse toezichthouder SEC maakt in een perspublicatie melding van de betrokkenheid van de AFM bij informatie-uitwisseling over een Cypriotische onderneming, opererend vanuit Antwerpen. Deze firma werd gebruikt als een vehikel voor een omvangrijke fraude die leidde tot een schadepost van vele honderden miljoenen dollars voor beleggers in de Verenigde Staten en daarbuiten.

De groeiende behoefte aan internationale informatie-uitwisseling vertaalt zich ook in een stijgend aantal werkafspraken dat de AFM tekent met buitenlandse toezichthouders. In een Memorandum of Understanding (MoU) legt de AFM met een aantal buitenlandse toezicht-houders afspraken vast omtrent informatie-uitwisseling en geheimhouding. In IOSCO - verband, een internationaal samenwerkingsverband van effectentoezichthouders, is een multilateraal MoU opgesteld met betrekking tot informatie-uitwisseling. Uitgangspunt van het MoU is dat toezichthouders elkaar informatie moeten kunnen verstrekken ook al heeft de toezichthouder aan wie het verzoek wordt gericht, geen eigen toezichtsbelang voor het aan-wenden van zijn onderzoeksbevoegdheden. De AFM heeft het MoU in het verslagjaar nog niet ondertekend aangezien haar onderzoeksbevoegdheden op dit gebied niet toereikend zijn. In overleg met het ministerie van Financiën wordt bezien hoe aanpassing van de onder-zoeksbevoegdheid van de AFM kan worden gerealiseerd. In oktober 2002 tekent de AFM voorts een MoU met China; een Nederlandse financiële instelling wil actief worden in China en de Chinese autoriteiten eisen daarvoor een MoU met de betreffende toezichthouder.

Toezichtvoorbereiding

De AFM investeert – evenals de STE in voorgaande jaren – veel in de ontwikkeling van nieuwe taken. Het takenpakket van de AFM breidt zich uit. Een aantal nieuwe taken vloeit voort uit de herinrichting van het toezicht, en is er sprake van uitbreiding van bestaande taken. Daarnaast benoemen overheid en politiek de AFM als toezichthouder op een aantal gebieden waar nu nog geen onafhankelijk wettelijk toezicht bestaat. Onder andere op het gebied van jaarverslaggeving en tussenpersonen. Ook leidt de naderende implementatie van EU-regelgeving tot aanpassingen in het toezicht.

- Toezicht financiële verslaggeving naar verwachting in 2004 operationeel
- Minister en Tweede Kamer wijzen AFM aan als toezichthouder op accountants
- Implementatie Europese richtlijnen heeft gevolgen voor Nederlandse regelgeving
- Wet toezicht beleggingsinstellingen wordt in 2003 herzien

Consultaties

Bij de ontwikkeling van het toezicht en de regelgeving nemen consultaties een belangrijke plaats in. De kennis en kunde van marktpartijen in de vorm van aangedragen oplossingen voor complexe vraagstukken en terugkoppeling over de mogelijke impact van voorgestelde regelgeving, zijn belangrijke bouwstenen voor aanpassingen van het bestaande toezicht en de ontwikkeling van nieuw toezicht. Het consultatieproces wordt dermate waardevol geacht dat de AFM werkt aan een vaste procedure voor toekomstige consultaties. In 2003 zal de AFM aan de hand van haar ervaringen met nieuwe consultaties de consultatieprocedure vastleggen. Ook over deze procedure zal geconsulteerd worden. Op de website van de AFM is een speciale pagina ingericht voor lopende consultaties.

Eind 2001 start de AFM een consultatie over 'Inhouse matching'. Inhouse matching is het door een effecteninstelling binnen de eigen muren afwikkelen van effectenorders van beleggers, zonder gebruik te maken van de handelssystemen van Euronext of een andere beurs. Aanleiding voor de consultatie is het feit dat eind 2001 de zogenaamde 'retailplicht' – de verplichting om kleine orders via de handelssystemen van Euronext uit te voeren – uit de beursreglementen van Euronext is verwijderd. Dit heeft in het verslagjaar geleid tot een uitvoerige discussie tussen Euronext, effecteninstellingen en de AFM over de voor- en nadelen van inhouse matching van effectenorders van particuliere beleggers door effecteninstellingen. Op 17 juli 2002 publiceert de AFM een zogenaamd position paper over inhouse matching. Het position paper is een tussenstap in de consultatie en bevat een op de eerste reacties gebaseerd voorlopig standpunt, waar marktpartijen vervolgens weer op kunnen reageren. De AFM is zeer tevreden over de inhoudelijke bijdrage van marktpartijen en andere belanghebbenden in dit consultatieproces. Zowel binnenlandse als buitenlandse partijen hebben niet alleen een schriftelijke reactie gestuurd, maar ook in bilaterale gesprekken hun reactie op de visie van de AFM gegeven. Wel duurt deze consultatie langer dan gepland, onder meer

omdat tijdens de consultatie blijkt dat de complexiteit van het onderwerp groter is dan aanvankelijk was ingeschat. De AFM zal in het voorjaar van 2003 met een definitief standpunt komen. Bij de formulering hiervan speelt de nieuwe ISD-richtlijn een belangrijke rol.

In het verslagjaar start de AFM tevens een consultatie over een concept beleidslijn over onevenredig hoge transactiefrequenties, churning. Onder marktpartijen blijkt de behoefte te bestaan aan een nadere precisering van een aantal begrippen met betrekking tot churning. In het voorjaar van 2002 start de AFM een consultatie over een nieuwe concept beleidslijn. Op de consultatie komt veel respons uit de markt, hetgeen de kwaliteit van de nieuwe beleidslijn ten goede komt. In de nieuwe beleidslijn, die 13 november in werking treedt, zijn zowel het begrip churning als de normering van churning (wat is 'onevenredig hoog' en wanneer is er sprake van churning) verduidelijkt.

Ook start de AFM in het voorjaar van 2002 een consultatie over de concept beleidsregel 'het polsen van grootaandeelhouders'. De consultatie gaat over het standpunt van de AFM dat het in belang is van de adequate functionering van de effectenmarkten als een bieder voorafgaande aan het uitbrengen van een openbaar bod, aandeelhouders polst om een inschatting te maken of het bod kans van slagen heeft. In het kader van de consultatie is de concept beleidsregel voor commentaar toegezonden aan een brede groep van marktpartijen en op de website van de AFM geplaatst. De AFM inventariseert in het verslagjaar de reacties op de consultatie en zal de uitkomsten van de consultatie in het voorjaar van 2003 bekend maken.

Toezicht Financiële Dienstverlening (toezicht op aanbieders en tussenpersonen)

In april 2002 wijst de minister van Financiën, na een consultatie met de markt over de 'Nota bemiddeling in financiële diensten', de AFM aan als toezichthouder voor het nog vorm te geven toezicht op financiële dienstverleners. In voorbereiding op de ontwikkeling van het toezichtmodel verkent de AFM in het verslagjaar eerst uitgebreid de markt van financiële dienstverleners. De AFM voert zo'n 100 gesprekken met marktpartijen om het gewenste inzicht te krijgen. Het toezicht zal zich richten op een ieder die beroeps- en bedrijfsmatig actief is bij het aanbieden van, het bemiddelen in en adviseren over financiële producten en diensten aan consumenten. Hieronder vallen bijvoorbeeld assurantietussenpersonen, direct writers en netwerkbanken, hypotheekbemiddelaars, financiële planners en kredietbemiddelaars. Systematisch kijkt de AFM aan de hand van de toezichtdoelstellingen op welke wijze het toezicht op financiële dienstverleners effectief en efficiënt kan worden vormgegeven.

In het verslagjaar vraagt de minister van Financiën advies aan de SER met betrekking tot het wettelijk traject voor het toezicht op financiële dienstverleners (aanbieders en tussenpersonen). De SER adviseert in oktober 2002 positief over het kabinetsvoornemen om het toezicht wettelijk te verankeren. Tevens beveelt de SER aan om een stichting op te richten voor advisering en overleg tussen brancheorganisaties en andere marktpartijen in de financiële dienstverlening.

In januari 2003 richt de AFM het Platform Financiële Dienstverlening op. Dit platform, waarin de verschillende branches en marktpartijen vertegenwoordigd zijn, zal onder voorzitterschap van de AFM de invoering van het toezicht op financiële dienstverlening voorbereiden. Dit gebeurt op basis van de visie en inbreng van de deelnemers aan het platform en de aanstaande Wet financiële dienstverlening (Wfd). Het platform bestaat uit een stuurgroep en een aantal commissies. Een van de commissies zal zich bezig houden met de oprichting van bovengenoemde stichting. Het toezicht zal van start gaan zodra de nieuwe Wet financiële dienstverlening van kracht wordt, naar verwachting begin 2004.

Toezicht Financiële Verslaggeving

In het verslagjaar besluiten kabinet en Tweede Kamer dat de AFM het wettelijk toezicht zal gaan houden op de financiële verslaggeving van beursgenoteerde instellingen. Na invoering van de noodzakelijke wetgeving zal de AFM naar verwachting in 2004 deze nieuwe taak gaan uitvoeren.

In voorbereiding op deze taak begint de AFM in het verslagjaar met de ontwikkeling van een controle- en toezichtstrategie. Bij het vormgeven van deze strategie is uitgegaan van de internationale verslaggevingsstandaarden (de International Financial Reporting Standards, IFRS) die in 2005 verplicht zullen zijn voor beursgenoteerde ondernemingen in Europa. Het toezicht op de jaarverslaggeving zal volgens de ontwikkelde strategie achteraf plaatsvinden op de bij de AFM gedeponeerde jaarstukken. Daarnaast zal in het toezicht jaarlijks de nadruk worden gelegd op vooraf geselecteerde thema's. Met de ontwikkeling van deze toezichtstrategie sluit de AFM aan op reeds bestaand toezicht op financiële verslaggeving in Europa en de Verenigde Staten. In het verslagjaar start de AFM overleg op met De Nederlandsche Bank (DNB) en de Pensioen- & Verzekeringskamer (PVK) over de wijze waarop de drie toezichthouders zullen samenwerken op het gebied van financiële verslaggeving van (beursgenoteerde) banken en verzekeraars.

Toezicht op Accountants

De ontwikkeling van het onafhankelijk, wettelijk toezicht op (certificerende) accountants is in het verslagjaar zeer actueel. De AFM overlegt in 2002 met de ministeries van Economische Zaken en Financiën over de wenselijkheid om het toezicht op de accountancy onder haar verantwoordelijkheid te laten vallen, en over eventuele invulling van het toezicht en het te ontwikkelen wettelijk kader. In februari 2003 laat de minister van Economische Zaken, mede namens de minister van Financiën en Justitie, aan de Tweede Kamer weten het toezicht op accountants bij de AFM onder te willen brengen.

Het toezicht dient eind 2003, begin 2004 operationeel te zijn. Gezien deze korte tijdslijn start de AFM reeds in het verslagjaar met de noodzakelijke voorbereidingen, zowel inhoudelijk als op het gebied van uitbreiding van capaciteit.

Toezicht E-money

De AFM krijgt op 1 september 2002 de verantwoordelijkheid voor het gedragstoezicht op instellingen die elektronische geldmiddelen, ook wel E-money genoemd (Chipknip/Chipper), aanbieden. Dit zijn met name kredietinstellingen die chipkaarten uitgeven waarop de houder tegoeden kan laden en waarmee hij elektronisch kan betalen. Samen met DNB inventariseert de AFM in het verslagjaar om hoeveel instellingen het gaat. De AFM streeft er naar om het toezicht in 2003 te integreren in de controlestrategie.

Risico Indicator Financiële Bijsluiter

De Financiële Bijsluiter is in 2002 door alle instellingen ingevoerd. Met marktpartijen voert de AFM intensief overleg om de Financiële Bijsluiter te verbeteren (zie ook hoofdstuk De Consument). De volgende stap is de invoering van een Risico Indicator bij de Bijsluiter. De Risico Indicator is bedoeld als een eenduidige risicobeschrijving voor alle complexe financiële producten. Bij de invoering van de Financiële Bijsluiter spreken toezichthouders (DNB, PVK, AFM) en marktpartijen met elkaar af gezamenlijk deze Risico Indicator te ontwikkelen. Eind 2002 dient de AFM bij de branche een formeel verzoek in om met voorstellen voor een Risico Indicator te komen. In de loop van 2003 zal duidelijk worden wanneer de Risico Indicator wordt ingevoerd.

Frits Bolkestein

lid van de Europese Commissie verantwoordelijk voor de Interne Markt en Belastingen

“Goed management wacht niet af, maar stuurt verwachtingen.”

“Als er iets volatiel is, zijn het wel verwachtingen. Ook in het afgelopen jaar hebben we op de financiële markten de gevolgen van neerwaartse bijstellingen ervaren: wereldwijd sterk dalende beurskoersen; aandeelhouders en pensioengerechtigden die vele miljarden euro's in een verwachtingskloof hebben zien verdwijnen. De harde praktijk bevestigt dat het managen van verwachtingen allermint eenvoudig is. Als lid van de Europees Commissie verantwoordelijk voor de Interne Markt, heb ook ik met vele verwachtingen te maken. Zo wordt ondermeer van mij verwacht het vertrouwen van het publiek in het functioneren van de financiële markten te beschermen en zo nodig te herstellen. Daarvoor heb ik een uitgebreid palet aan regelgeving opgesteld. Tezamen met de Raad van Ministers en het Europees Parlement heb ik de

kern van dit palet gebundeld in het Actieplan Financiële Diensten. Een ambitieus programma gericht op het creëren van een geïntegreerde markt voor financiële diensten vanaf 2005. En in 2003 zullen we ons programma aanvullen met een Actieplan op het terrein van het vennootschapsrecht en corporate governance, geïnspireerd op het rapport van de Commissie Winter. Regelgeving op Europees niveau is belangrijk, maar in de dagelijkse uitvoering van de vertrouwensrol is de Commissie afhankelijk van de Europese toezichthouders, waaronder de AFM. Het 'Committee of European Securities Regulators' (CESR), met als voorzitter Arthur Docters van Leeuwen, is voor de Commissie het orgaan om integratie van de regelgevende en toezichtspraktijk vorm te geven en daarmee het proces van totstandkoming van

Europese regelgeving en de uitvoering daarvan te versterken. Europese regelgeving is geen geïsoleerd proces. De Commissie noch CESR kunnen het zich permitteren solitair te opereren. Waar verwachtingen continu worden bijgesteld, kan goede besluitvorming enkel plaatsvinden op basis van transparante processen, waarbij veelvuldig het oordeel van zowel de actoren in het proces, als van het bredere publiek moet worden gepeild. De Commissie onderbouwt eigen verwachtingen door telkens uitgebreid het publiek te consulteren. CESR heeft in haar eigen statuten het belang van transparantie en consultatie evenzeer nadrukkelijk bevestigd. Goed management wacht niet af, maar stuurt verwachtingen. Zowel op het mondiale als het Europese speelveld wordt, met name op de toezichthouders, een beroep

gedaan om de komende jaren belangrijke inspanningen te verrichten op het terrein van: (i) optimalisering van de samenwerking tussen toezichthouders, (ii) convergentie in systematiek en interpretaties, en (iii) effectieve vormgeving van informatie-uitwisseling. Naast de reeds bestaande adviserende functie richting Commissie en Raad van Ministers, is dit de verantwoordelijkheid die de Europese toezichthouders hebben gekregen en de uitdaging waar ook de AFM voor staat. Feitelijk een opdracht om het fundament voor de weg naar integratie van de financiële markten in Europa verder te verstevigen. Het fundament op basis waarvan ik hoop en verwacht dat ondernemingen een stevige brug gaan slaan over de vertrouwenskloof.”

Beleidsontwikkeling bestaande taken in 2003

In 2003 zal een begin worden gemaakt met de tweede fase van de Herijking Nadere Regeling gedragstoezicht 2002 (NRg 2002). De eerste fase van de herijking, die uitmondde in de huidige NRg 2002, betrof een technische en tekstuele aanpassing waarbij de regelgeving op onderdelen is verduidelijkt. De tweede fase betreft een inhoudelijke herijking. De AFM betreft marktpartijen door middel van een consultatie bij de herijking van de regelgeving.

In 2004 zal de Wet toezicht beleggingsinstellingen (Wtb) worden herzien naar aanleiding van de implementatie van de Europese richtlijn met betrekking tot instellingen voor de collectieve belegging in effecten, de icbe-richtlijn. Bij de herziening van de Wtb worden ook andere wijzigingen opgenomen. Zo zal er een verandering in de regelgeving voor vergunningverlening worden doorgevoerd. De vergunning wordt voortaan aan de beheerder verleend, in plaats van aan de beleggingsinstelling zoals nu het geval is. Dit maakt het voor beheerders makkelijker om meerdere fondsen in de markt te zetten. Daarmee sluit de wet beter aan op de praktijk van het toezicht en wordt het gelijke speelveld in de markt bevorderd. Ook wordt de Wtb aangepast zodat de toezichthouder regelgevende bevoegdheden krijgt. Dit betekent een gelijktrekking met de Wte. Anticiperend op deze nieuwe bevoegdheid maakt de AFM begin 2003 bekend een Nadere Regeling gedragstoezicht op beleggingsinstellingen op te stellen. Hierin worden regels opgesteld met betrekking tot gedrag, informatieverstrekking, administratieve organisatie en interne controle en

liquiditeitswaarborgen. Marktpartijen worden zowel over de herziening van de Wtb als over de Nadere regeling Wtb geconsulteerd door de AFM in samenwerking met DNB en het ministerie van Financiën.

Wetgevingsprogramma

Mede als gevolg van de herinrichting en modernisering van het toezicht moeten meer dan 20 wetten en uitvoeringsregelingen worden ingediend of gewijzigd. Uiteraard ligt de verantwoordelijkheid hiervoor bij het ministerie van Financiën. De AFM en de andere financiële toezichthouders dragen echter bij aan de capaciteit die dit omvangrijke project vergt door onder meer extensief te reageren op consultaties en door te adviseren. Het is de bedoeling het project van regelgeving eind 2005 af te ronden.

Samenwerking in de Raad van Financiële Toezichthouders

De Raad van Financiële Toezichthouders (RFT) is een samenwerkingsverband tussen de drie financiële toezichthouders in Nederland: DNB, de PVK en de AFM. Het voorzitterschap van de RFT rouleert jaarlijks onder de drie toezichthouders. Tot september 2002 heeft de AFM het voorzitterschap van de RFT, waarna de PVK het voorzitterschap overneemt.

De hervorming van het toezicht op de financiële markten heeft duidelijk zijn weerslag op de activiteiten van de RFT. De RFT behandelt na de hervorming alleen die onderwerpen die niet exclusief zijn aan te merken als prudentieel toezicht of gedragstoezicht. Dit betekent dat sommige onderwerpen die aan het begin van 2002 nog op de agenda van de RFT stonden, zoals consumentenzaken en het toezicht op tussenpersonen, na de hervorming van de agenda van de RFT zijn verdwenen - en in bovengenoemde gevallen overgedragen aan de AFM.

De aandacht van de RFT richt zich na de herinrichting van het toezicht voornamelijk op het onderwerp integriteit. Een belangrijk onderdeel van integriteit is de betrouwbaarheids-toetsing. De RFT kiest ervoor om één vragenformulier te ontwikkelen, dat voor alle functies en voor alle toezichtdomeinen gelijk is. Het formulier moet ook via de website van de toezichthouders ingevuld en teruggezonden kunnen worden. Dit zal leiden tot een vereenvoudiging voor de markt van de aanvraag tot een betrouwbaarheidstoetsing en een verkorting van de afhandelingsduur.

Tevens staat in het verslagjaar het tegengaan van terrorismefinanciering op de agenda, als gevolg van de gebeurtenissen van 11 september 2001. De RFT participeert in dit kader in de relevante werkgroepen van het Financieel Expertisecentrum (FEC). Het controleren van lijsten met verdachte personen door financiële instellingen is een vast onderdeel van de bestrijding van terrorismefinanciering geworden. De RFT past in het verslagjaar enkele praktische zaken aan om de procedure van het controleren van de lijsten zo goed mogelijk tussen de drie toezichthouders af te stemmen. Zo is er een actuele geconsolideerde elektronische versie van de 'freeze'-lijst op het internet beschikbaar gemaakt. De RFT levert tevens in november 2002 een bijdrage aan de evaluatie van dit instrument door het ministerie van Financiën.

De uiteindelijke resultaten van de evaluatie zullen in 2003 bekend worden.

Ook besteedt de RFT in de eerste helft van 2002 veel aandacht aan de ontwikkelingen rond het FEC. De RFT is nauw betrokken bij de evaluatie van het FEC (periode 1999-2001) en bij de voorstellen voor een 'Wet op het FEC'.

Internationaal: Europese richtlijnen

De harmonisatie van het toezicht op de financiële markten in Europa betekent voor de AFM dat ook het huidige toezicht op onderdelen wordt aangepast of uitgebreid. In het verslagjaar worden diverse toezichtsvoorbereidende activiteiten ontplooid die gerelateerd zijn aan de Europese ontwikkelingen. Naar verwachting zullen in 2003 de EU-richtlijnen Prospectussen en Marktmisbruik gereed zijn. De implementatie van deze richtlijnen in de Nederlandse effectenwet- en regelgeving zal van grote invloed zijn op het toezicht op de primaire markt.

Met de implementatie van deze richtlijnen wordt het toezicht op prospectussen en aanverwante informatievoorziening voor zowel beursgenoteerde als niet-beursgenoteerde effecten geconcentreerd bij de AFM. Dit betekent dat het toezicht op prospectussen wordt overgeheveld van Euronext Amsterdam naar de AFM. Tevens zal het bestaande stelsel van preventief toezicht voor emissies van beursgenoteerde effecten van toepassing worden voor buitenbeursemissies. Daarnaast zal het toezicht op reclameregels en andere informatievoorziening rondom aanbiedingen van effecten bij uitgifte versterkt worden.

In 2004 zal een aantal wijzigingen in de Europese richtlijn met betrekking tot instellingen voor de collectieve belegging in effecten, de icbe-richtlijn, worden geïmplementeerd. Dit heeft gevolgen voor de Wet toezicht beleggingsinstellingen (Wtb), die naar aanleiding van de icbe-richtlijn in 2003 wordt herzien. In de richtlijn wordt onder andere geregeld dat paspoorthouders meerdere soorten producten kunnen aanbieden op één paspoort en dat voor beleggingsfondsen een verkort prospectus moet worden ingevoerd, een soort Financiële Bijsluiter voor beleggingsfondsen. De nieuwe Europese richtlijn zal in augustus 2003 worden geïmplementeerd en treedt op 1 februari 2004 in werking.

Internationaal: samenwerking binnen CESR

Het Committee of European Securities Regulators (CESR) wordt medio 2001 opgericht als voortzetting van FESCO, een overlegorgaan dat in 1997 ontstond. CESR krijgt begin 2002 na instemming van het Europees Parlement een formele status en neemt vervolgens actief deel aan de harmonisatie van het financiële toezicht in Europa volgens de zogenaamde 'Lamfalussy'-procedure. Dit proces beoogt een snellere besluitvorming bij de totstandkoming van de Europese effectenwetgeving. CESR adviseert de Europese Commissie over lagere regelgeving bij Europese richtlijnen. AFM-bestuursvoorzitter Arthur Docters van Leeuwen is voorzitter van CESR.

CESR ontvangt in 2002 twee mandaten van de Europese Commissie om voorstellen te doen voor wet- en regelgeving. Het betreft de (ontwerp)richtlijnen Marktmisbruik en Prospectussen. Op 31 december 2002 overhandigt CESR het advies over Marktmisbruik aan de Europese Commissie. Dit is de eerste keer dat CESR volgens de Lamfalussy-procedure advies uitbrengt. De Europese Commissie zal dit advies vertalen in lagere regelgeving, een proces dat naar verwachting in 2003 gereed zal zijn. De AFM zal, waar nodig, in samenwerking met het ministerie van Financiën deze lagere regelgeving implementeren in de bestaande wet- en regelgeving.

CESR ontwikkelt ook regels op eigen initiatief, zoals de Conduct of Business Rules middels een expert group onder leiding van AFM-bestuurslid Jacob Kaptein. De Conduct of Business Rules beslaan een verzameling regels die de relatie tussen aanbieder en belegger vastlegt. Deze standaarden zijn terug te vinden in de Investment Services Directives (ISD), en zullen een rol spelen bij de uitwerking van de gedragsregels bij de herziening van de ISD. De Europese Commissie presenteert in november een officieel voorstel voor herziening van deze richtlijn. De ISD kent twintig verschillende plaatsen die uitwerking in lagere regelgeving vergen. CESR zal naar verwachting mandaten verwerven om hiervoor voorstellen te doen. De actieve participatie in CESR legt een behoorlijk capaciteitsbeslag op de AFM. De AFM levert niet alleen de voorzitter van CESR, ook nemen specialisten van de AFM deel aan diverse expert groups en consultatierondes. De implementatie van Europese wet- en regelgeving zal ook in de komende jaren veel capaciteit vergen. Naar mate mandaten door CESR worden ingevuld, zal het belang van Europese regelgeving verder doorwerken naar de nationale wet- en regelgeving. Eind 2002 overlegt CESR met de Europese Commissie over prioriteiten in de werkzaamheden van CESR. De richtlijnen die in de nabije toekomst advies van CESR zullen vergen, beslaan 50 mogelijkheden voor CESR om lagere regelgeving op te stellen. Met de Europese Commissie is hiertoe een plan van aanpak besproken.

Internationaal: samenwerking binnen IOSCO

De participatie van de AFM in de International Organization of Securities Commissions (IOSCO), een samenwerkingsverband van wereldwijd meer dan 80 effectentoezichthouders, bestaat in 2002 onder meer uit het voorzitterschap van Arthur Docters van Leeuwen van het Internet Project Team. Dit team richt zich op de problematiek van grensoverschrijdende aanbiedingen, de handhaving van regelgeving in dat verband en de rol van internet-providers in het toezicht. Daartoe worden onder meer wereldwijd een drietal rondetafel-bijeenkomsten met marktpartijen georganiseerd.

AFM-bestuurslid Paul Koster neemt in het verslagjaar zitting in het IOSCO Chairman's Committee inzake verslaggeving en het toezicht op accountants dat is ingesteld naar aanleiding van de Enron-affaire.

Medewerkers van de AFM nemen in het verslagjaar deel aan werkgroepen en bijeenkomsten in IOSCO-verband, onder meer op het gebied van accountancy standaarden. Vanuit het oogpunt van kosten en efficiency zal de AFM in de toekomst echter selectiever participeren in IOSCO en meer gebruik maken van de mogelijkheid om als 'remote-member' betrokken te blijven bij de ontwikkelingen binnen deze organisatie. Alleen de rol in het Technical Committee, het beleidsbepalende comité van IOSCO, zal de AFM op huidige wijze voortzetten, gezien het belang daarvan voor de Nederlandse kapitaalmarkt.

Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van de AFM richt zich op een zo optimaal mogelijke uitvoering van de toezichttaken. In dit kader kan gewezen worden op de externe communicatie (via onder meer de media en het internet), de ondersteuning op het gebied van informatisering en de ontwikkeling van het personeel van de AFM. Waar het gaat om het financieel beheer van de AFM zijn begroting en bekostiging gebaseerd op de toezichttaken. De ontwikkeling van een toezichtstrategie en een meerjarenbeleidsplan zijn van evident belang voor de wijze waarop de AFM haar bedrijfsvoering inricht. De AFM kent een complianceregeling (Regeling ter voorkoming gebruik voorwetenschap AFM) en een privacy officer die toezicht houdt op de naleving van de Wet bescherming persoonsgegevens binnen de organisatie.

- 1 maart overgang van STE naar AFM
- AFM ontwikkelt nieuw strategisch concept
- Medewerkers DNB over naar AFM; aantal medewerkers neemt toe tot 273
- 1 maart gaat de nieuwe website on line

Organisatieontwikkeling

De verandering van STE naar AFM per 1 maart 2002 legt een groot beslag op de organisatie. Als gevolg van de herinrichting van het toezicht worden taken overgeheveld van De Nederlandsche Bank en de Pensioen- & Verzekeringskamer naar de AFM (en omgekeerd). De overheveling heeft ook personele gevolgen. Daarnaast spelen er praktische zaken, op het gebied van onder meer huisvesting, informatisering en aanpassing van de huisstijl. Met de collega-toezichthouders wordt intensief overleg gevoerd om deze overgang soepel te laten verlopen. Om taken en bevoegdheden over te hevelen en de scheiding tussen prudentieel toezicht en gedragstoezicht door te voeren is aanpassing van regelgeving en wetgeving noodzakelijk. Ook de statuten van de STE moeten worden aangepast. Dit alles vraagt een grote tijdsinvestering. Om dit tijdskritische traject in goede banen te leiden kiest de AFM voor een projectstructuur: het project Autoriteit-FM.

De overgang van STE naar AFM verloopt vrijwel zonder problemen. Eind 2002 zijn nagenoeg alle projecten met betrekking tot het Autoriteit-FM project afgerond. Het projectmatig werken bij de AFM krijgt als gevolg van dit organisatiebrede project een nieuwe impuls. Met name de rapportage vanuit de projecten naar het bestuur en de staf wordt verbeterd.

De AFM ontwikkelt in 2002 het strategisch concept van de nieuwe organisatie. Vanzelfsprekend is het ministerie van Financiën nauw betrokken bij de strategieontwikkeling van de AFM. Het document visie en strategie van de AFM wordt in maart 2003 door de Raad van Toezicht vastgesteld. In het verlengde daarvan wordt een meerjarenbeleidsplan ontwikkeld. Bij de totstandkoming van het strategisch concept maakt de AFM gebruik van een internationale benchmark. Ook marktpartijen worden nadrukkelijk bij deze ontwikkeling

betrokken. In mei 2002 komt een aantal CEO's en prominente vertegenwoordigers uit de sociaal-maatschappelijke groeperingen met het bestuur van de AFM bijeen om te praten over de toezichtstrategie voor de financiële markten. De eigen governance zal in 2003 nadrukkelijk aandacht krijgen.

Op 1 oktober 2002 start de AFM met het project herinrichting AFM: het vertrekpunt voor een nieuwe organisatiestructuur die de AFM in 2003 zal invoeren. In het kader van het project herinrichting wordt ook nadrukkelijk aandacht besteed aan de cultuur en de identiteit van de organisatie.

Bij de overgang van STE naar AFM mag de organisatie geen gebruik maken van deze laatste afkorting. De afkorting AFM is op dat moment in gebruik bij een financiële dienstverlener. De organisatie kiest er daarom voor zich te bedienen van de afkorting Autoriteit-FM. Deze beperking wordt als een handicap ervaren. In goed overleg met betrokken dienstverlener krijgt de Autoriteit vanaf 1 maart 2003 de mogelijkheid om de afkorting AFM te gebruiken, waarmee aan deze overgangperiode een einde komt.

In december 2002 start de AFM een integriteitsaudit. Daarbij wordt een onderzoek gedaan naar de kwetsbare punten in de organisatie naar mogelijk niet-integer gedrag van medewerkers. De AFM vindt dat ze op dit gebied een voorbeeldrol moet vervullen.

Financieel beheer

De AFM bereikt in 2002 in haar begroting een verbetering in de koppeling tussen beleid, prestaties en geld. Voor 2003 dient de AFM een begroting in waarbij begroting en bekostiging gebaseerd zijn op toezichttaken. Dit is een belangrijke stap om de begroting te laten voldoen aan de doelstellingen die aan begrotingen van overheidsinstellingen worden gesteld volgens de nota "Van Beleidsbegroting Tot Beleidsverantwoording" (VBTB). De minister van Financiën keurt in het verslagjaar deze begroting goed.

De gegevens in de begroting komen tot stand aan de hand van het inzicht dat de organisatie verkrijgt uit tijdschrijfgegevens. Met de begroting van 2003 brengt de AFM beter in beeld waar de onder toezicht staande instellingen hun heffingen voor betalen. De AFM streeft ernaar de begroting in kwantitatieve zin verder aan te scherpen en daarmee beter inzicht te geven in de hoeveelheid werk dat wordt gedaan. Ook moeten er betere relaties gelegd worden tussen doelstellingen en prestaties om de effectiviteit beter te kunnen meten. Dit is een permanent ontwikkelingsproces. Een uitsplitsing van begrote en gerealiseerde baten en lasten per taak voor het jaar 2002 is opgenomen in de bijlage op pagina 78.

In 2002 houdt de AFM drie bijeenkomsten met vertegenwoordigers van de branche over de begroting en de heffingen. Aan de wensen van de markt om meer inzicht te krijgen in de bestedingen van de middelen, wordt stapsgewijs voldaan. Het voornemen is om die stijgende lijn in de verantwoordingsinformatie in 2003 voort te zetten. Niet voor alle taken die in 2002 zijn uitgevoerd, hebben de onder toezicht staande instellingen heffingen opgelegd gekregen. Deels omdat andere toezichthouders reeds voor het gehele jaar een heffing hadden opgelegd (DNB voor de Wtb en PVK voor de Wtv en Wtn), deels omdat nieuwe taken van de AFM gefinancierd zijn uit algemene middelen, zoals het toezicht op de Financiële Bijsluiters en de Wck.

Het aantal bezwaarschriften tegen heffingsbesluiten van de AFM verdubbelt ten opzichte van 2001. Tegenover 41 bezwaarschriften in 2001 staan 83 bezwaarschriften in 2002. Bij de rechtbank te Rotterdam zijn in het verslagjaar 5 beroepsprocedures aanhangig tegen afgewezen bezwaarschriften over het heffingsjaar 2000. De rechtbank verklaart het beroep in een geval ongegrond. Voor wat betreft de vier resterende zaken stelt de rechtbank bij beslissing van 21 januari 2003 een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen te Luxemburg. In afwachting van de door het Hof te nemen beslissing heeft de rechtbank het onderzoek geschorst. Naar verwachting zal daardoor een vertraging optreden van zo'n anderhalf tot tweeënhalf jaar.

Human resources

De AFM groeit in 2002 van 186 medewerkers naar 273 medewerkers. Er treden 131 medewerkers in dienst, 44 medewerkers verlaten de organisatie.

Op 4 maart gaat het toezicht op de Wet op het consumentenkrediet (Wck) over van DNB naar de AFM. De werving van medewerkers voor uitvoering van het toezicht op de Wck gaat in eerste instantie langzaam. Om die reden wordt het toezicht eerst een aantal maanden na de overdracht vanuit DNB uitgeoefend. Later zijn medewerkers van DNB bij de AFM gedetacheerd en geven zij intern opleiding aan AFM-medewerkers. Vanaf juli wordt de detachering van DNB-medewerkers beëindigd en wordt het toezicht op de Wck geheel door AFM-medewerkers uitgeoefend.

Als gevolg van herinrichting van het toezicht maakt op 1 september een groep collega's van De Nederlandsche Bank de overstap naar de AFM. Doordat een aantal DNB-medewerkers naast hun Wtb-toezichtwerk ook nog andere taken bij DNB vervult, kunnen niet alle Wtb-medewerkers overstappen van DNB naar de AFM. Van de groep van 35 werknemers gaan er 25 naar de AFM. De AFM en DNB weten de ontstane vacatures tijdig te vullen. Onder andere worden drie AFM-medewerkers in de zomer van het verslagjaar gedetacheerd bij DNB en daar opgeleid.

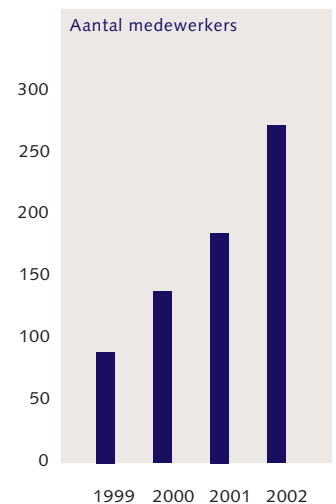
De gesprekken over de arbeidsvoorwaarden vragen veel aandacht. Voor de medewerkers die afkomstig zijn van DNB wordt een harmonisatieregeling gesloten, die de arbeidsvoorwaarden van de AFM zoveel mogelijk doet aansluiten op die van DNB. Mede als gevolg van deze harmonisatieregeling krijgen alle AFM-medewerkers in 2002 de mogelijkheid tot een vierdaagse werkweek (4 x 9 uur). Deze mogelijkheid bestond reeds bij DNB, de AFM kende de regeling niet. Ondanks het feit dat de AFM een groot aantal open sollicitaties ontvangt, blijft het werven van hoger kader en gespecialiseerde medewerkers in 2002 een moeilijke opgave.

De AFM slaagt er niet in de in 2001 in gang gezette actualisering van het functiebestand af te ronden. Er is grote behoefte aan een functiesysteem dat de gewenste afstemming geeft op het gebied van functiebeschrijving, functiebeoordeling en functiebeloning. Het proces mondt uit in een te grote hoeveelheid functies en is daardoor niet beheersbaar. In de zomer van 2003 zal een nieuwe geïntegreerde systematiek worden gepresenteerd.

Op 1 juli stapt de AFM over naar een andere serviceverlenende organisatie voor de salarisadministratie. De koppeling van de tot dan gevoerde administratie met de personeelsadministratie voldeed niet. De overgang van het ene systeem naar het andere verloopt redelijk soepel.

Door het uitblijven van een integrale beschrijvings-, beoordelings- en beloningssystematiek, wordt in 2002 nog steeds gebruik gemaakt van de bestaande beloningssystematiek. Wel wordt, gelet op de ontwikkelingen in de markt, in de jaarovergang naar 2003 een loonmatiging doorgevoerd waarbij een incidentele stijging van 2% van de loonsom niet wordt overschreden. In 2003 zal de AFM een nieuwe systematiek invoeren.

De ontwikkeling van een Human Resources Development (HRD)-programma voor de gehele organisatie verloopt moeizaam. Hoewel de AFM veel investeert in een groot scala aan opleidingen en cursussen, slaagt de organisatie er in 2002 nog niet in deze opleidingen te plaatsen binnen een intergraal HRD-concept. De oorzaak is de snelle verandering van de organisatie. Aan het einde van het verslagjaar besluit het bestuur om begin 2003 een HRD-pilot te starten voor een aantal talentvolle medewerkers binnen de organisatie.

Huisvesting

Op 1 juli 2002 verhuizen 78 medewerkers naar een dependance aan de Keizersgracht in Amsterdam. Het pand aan de Singel is te klein om de groei van het aantal medewerkers op te vangen. De personeelsuitbreiding is het gevolg van het groeiende aantal nieuwe taken, onder meer in het kader van de hervorming van het toezicht. De dependance bevindt zich binnen 5 minuten loopafstand van het hoofdgebouw.

Om de interne communicatie voor de twee panden optimaal te laten verlopen maakt de AFM voor de dependance en het hoofdgebouw gebruik van een dubbele dataverbinding, voor computernetwerken en telefoon. In beide locaties komen in 2002 bedrijfsrestaurants. Eind 2002 werken in er aan de Keizersgracht ruim 80 medewerkers en aan de Singel 210 (inclusief externe medewerkers). In 2002 gaat de AFM van start met huisvesting volgens een nieuw inrichtingsprincipe. Dat betekent onder andere werken met flexibele werkplekken en stiltewerkplekken. Deze aanpak wordt in 2003 geëvalueerd.

Informatisering

Informatisering is aan de orde bij vrijwel elke nieuwe taak die de AFM uitvoert, of gaat uitvoeren. Het gebruik van ICT-toepassingen stelt de AFM in staat om efficiënt en tegen lage kosten het toezicht uit te oefenen. In 2002 is de AFM op het terrein van de informatisering intensief bezig met de vele veranderingen die de hervorming van het financiële toezicht met zich mee brengt voor de ICT-infrastructuur. Naast de uitbreiding van het aantal werkplekken, de integratie van de van DNB en PVK afkomstige taken en het faciliteren van de nieuwe huisvesting, wordt de verdere digitalisering van de administratieve processen van de AFM afgerond.

Een belangrijke stap is de ingebruikneming van het Controle Analyse Risicomodel Effecteninstellingen Nederland (CARMEN). Hiermee is de eerste ICT-toepassing in het primaire toezicht gerealiseerd. Dit systeem – dat een onbeperkt aantal gebruikers kan bedienen – biedt de onder toezicht staande instellingen de mogelijkheid om actief informatie te verschaffen aan de AFM. CARMEN maakt deel uit van de controlestrategie van de AFM en levert de toezichthouder gestandaardiseerde informatie op waardoor cijfers vergelijkbaar worden. Dit leidt tot een grotere efficiency als het gaat om het beoordelen van risico's bij de onder toezicht staande instellingen en vermindert de toezichtlast bij de marktpartijen.

Bij de ingebruikname van de dependance van de AFM wordt een voor Nederland uniek netwerk aangelegd: een gesloten glasvezelnetwerk (LANConnect) op twee locaties. In 2003 zal dit netwerk verder ontwikkeld worden waardoor beide locaties kunnen functioneren als back-up systeem. Wanneer door omstandigheden het netwerk op een van de twee locaties niet meer functioneert, kan het netwerk op de andere locatie de complete ICT-bedrijfsvoering van de AFM verwerken.

De overdracht van het toezicht op beleggingsinstellingen van DNB aan de AFM betekent niet alleen de komst van nieuwe medewerkers, maar ook het integreren van de registers en dossiers in de systemen van de AFM. In 2003 opereren alle toezichtsgebieden geheel digitaal. In 2003 zal de informatisering van de AFM zich richten op de verdere uitbouw van de digitale organisatie. Naar aanleiding van een poging tot het 'hacken' van de systemen van de Autoriteit doet de AFM in het verslagjaar aangifte tegen een Duitse student aan de Technische Universiteit van Bielefeld.

Communicatie & Voorlichting

De AFM gaat op 1 maart online met een vernieuwde website www.autoriteit-fm.nl (per 1 maart 2003 www.afm.nl). De website is het primaire communicatiemiddel met het publiek en de professionele marktpartijen. Op de website is gekozen voor een duidelijke, herkenbare doelgroepbenadering. Op de vernieuwde site worden de openbare registers van de AFM via snel raadpleegbare databases aangeboden. Ook maakt de AFM in 2002 een begin met het plaatsen van interpretaties van wet- en regelgeving op de website.

De registratie van bezoekers van de website is gestart op 1 maart. Een dergelijke registratie was in voorgaande jaren niet aanwezig. In totaal wordt in het verslagjaar 648.544 keer een pagina van de website bezocht. In september vindt onder professionele marktpartijen en publiek een bruikbaarheidstest plaats. Bezoekers beoordelen de website goed, ze geven de site het cijfer 8-. Aanpassingen en mogelijke verbeteringen die uit de test naar voren komen zullen, samen met eigen aanpassingen en verbeteringen van de AFM, in het voorjaar van 2003 worden doorgevoerd.

Op 1 juli 2002 wordt ter ondersteuning van de publiekscampagne 'Voor alle duidelijkheid: De Financiële Bijsluiter' de website www.definanciebijsluiter.nl gelanceerd. Het totaal aantal opgevraagde pagina's van deze site bedraagt 93.570. Deze website trekt met name veel aandacht in de maand september, de periode waarin op de televisie reclamespotjes worden uitgezonden over de Bijsluiter.

De eind 2001 ontwikkelde nieuwsbrief voor onder toezicht staande instellingen 'InZicht' verschijnt in 2002 drie maal. 'InZicht' geeft de financiële instellingen achtergrondinformatie over de ontwikkelingen rond het toezicht. De nieuwsbrief blijkt ook in de belangstelling van andere partijen te staan, en kent 460 (gratis) abonnementen. Evenals voorgaande jaren is de AFM ook duidelijk zichtbaar in de (financiële) media, zowel nationaal als internationaal. De AFM brengt 25 maal een persbericht uit, 10 meer dan het voorgaande jaar; ondanks deze stijging blijft de AFM een reactief mediabeleid voeren. Het bestuur en de staf van de AFM voeren wel een actief beleid waar het gaat om het geven van lezingen. De lezingen en voordrachten richten zich met name op bekendmaken van het werk van de AFM aan allerlei maatschappelijke verbanden en groepen.

Overleg met de Ondernemingsraad

De Ondernemingsraad (OR) overlegt in het verslagjaar viermaal met het bestuur. Tweemaal betreft het reguliere overleggen, eenmaal betreft het een bijzonder overleg in het kader van de herinrichting van de AFM en eenmaal betreft het een overleg met de voorzitter van het Bestuur en de voorzitter van de Raad van Toezicht waarin het verslagjaar 2001 wordt besproken.

De OR stemt in 2002 in met wijzing van de reiskostenregeling en de regeling nevenfuncties. Daarnaast geeft de OR advies over een aantal zaken met betrekking tot de overgang van STE naar AFM en de (inrichting van de) nieuwe huisvesting van de AFM op de Keizersgracht.

In november van het verslagjaar wijst de OR een instemmingsverzoek van het bestuur inzake de beoordelings- en beloningssystematiek af. De OR doet op 4 december een uitgewerkt alternatief voorstel. Het bestuur neemt dit voorstel over.

In het verslagjaar zijn geen Ondernemingsraad (OR)-verkiezingen gehouden, zoals eerder was voorzien. Bestuur en OR vinden dat het beter is om deze verkiezingen na de herinrichting van de organisatie te houden. De verkiezingen zullen in 2003 plaatsvinden.

Compliance

De huidige Regeling ter voorkoming gebruik voorwetenschap (compliance-regeling) is op 1 augustus 2001 in werking getreden. Het jaar 2002 is het eerste volledige verslagjaar waarin deze compliance-regeling in gebruik is. De Compliance Officer constateert in 2002 een intensivering van het integriteitsbelang en het integriteitsbesef van de medewerkers voor wat betreft de compliance-regeling. Medewerkers consulteren met regelmaat de Compliance Officer met vragen over welke specifieke integriteitsaspecten ten aanzien van hun privé-beleggingen – gelet op de functie die ze binnen de organisatie vervullen – eventueel nadere aandacht verdienen. Ook benaderen medewerkers in toenemende mate de Compliance Officer over de kwalificatie van bepaalde informatie als 'voorwetenschap'. Er zijn in 2002 geen compliance-incidenten. Het aantal meldingen van medewerkers voor het plaatsen van specifieke fondsen op de gesloten lijst (die door de Compliance Officer wordt onderhouden

en waarin fondsen zijn opgenomen ten aanzien waarvan de AFM als gevolg van haar toezichttaken over voorwetenschap beschikt) neemt in vergelijking met 2001 toe. Conform de complianceregelgeving biedt de Compliance Officer in juni 2002 het vertrouwelijk jaarverslag aan, aan zowel het Bestuur als de Raad van Toezicht van de AFM.

Privacy

Op 1 januari 2002 stelt de AFM, als eerste financiële toezichthouder in Nederland, een functionaris aan voor de gegevensbescherming die geldt op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). De Privacy Officer heeft twee kerntaken. De eerste kerntaak is het houden van onafhankelijk toezicht op de naleving van de Wbp binnen de AFM. De tweede kerntaak is het houden van een openbaar register van alle verwerkingen van persoonsgegevens die op grond van de Wbp bij de Privacy Officer moeten worden aangemeld. Op grond van de Wbp brengt de Privacy Officer jaarlijks verslag uit aan de Voorzitter van het Bestuur over zijn werkzaamheden en bevindingen.

Jaarrekening 2002

Staat van baten en lasten

Bedragen in euro's

	Exploitatie 2002	Begroting 2002	Exploitatie 2001
Baten			
Heffing beurzen	2.381.317	2.381.743	2.019.395
Heffing effectenuitgevende instellingen	2.745.560	2.835.290	3.226.790
Heffing effecteninstellingen	17.258.987	16.374.612	19.124.656
Heffing beleggingsinstellingen	1.172.167	2.166.000	–
Registraties & ontheffingen	1.536.798	2.971.191	1.179.410
Openbare biedingen op effecten	247.674	680.670	54.970
Overig gedragstoezicht	1.495	190.000	–
Totale heffingen	25.343.998	27.599.506	25.605.221
Boetes en dwangsommen	152.147	–	- 908
Overheidsbijdragen	4.013.976	4.600.000	–
Totale baten	29.510.121	32.199.506	25.604.313
Lasten			
Personeelslasten	20.490.192	23.062.971	15.916.310
Overige bedrijfslasten	9.294.558	13.673.773	4.604.025
Afschrijvingen materiële vaste activa	1.318.831	1.455.979	1.958.651
Som der lasten	31.103.581	38.192.723	22.478.986
	-1.593.460	-5.993.217	3.125.327
Financiële baten en lasten	46.338	-136.134	35.872
Exploitatiesaldo	-1.547.122	-6.129.351	3.161.199
Te verrekenen exploitatiesaldo	-2.000.902	-6.583.131	2.707.419
Toevoeging aan reservefonds	453.780	453.780	453.780

Balans per 31 december 2002

(na bestemming van het exploitatiesaldo)

Bedragen in euro's

	2002	2001
Activa		
Vaste activa		
<i>Materiële vaste activa</i>	3.579.764	2.498.827
Vlottende activa		
<i>Vorderingen</i>		
Debiteuren	665.143	3.244.212
Vorderingen terzake van pensioenen	100.061	–
Kortlopende vorderingen en overlopende activa	5.582.799	2.831.280
	6.348.003	6.075.492
<i>Liquide middelen</i>	3.618.966	4.382.155
	9.966.969	10.457.647
	13.546.733	12.956.474
Passiva		
Reservefonds	3.176.461	2.722.681
Voorzieningen	2.153.375	1.697.469
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)		
Crediteuren	1.604.416	1.518.073
Ministerie van Financiën	586.024	–
Belastingen en premies sociale verzekeringen	694.719	529.935
Schulden terzake van pensioenen	–	1.046.101
Te verrekenen exploitatiesaldi	1.598.045	3.383.947
Kortlopende schulden en overlopende passiva	3.733.693	2.058.268
	8.216.897	8.536.324
	13.546.733	12.956.474

Kasstroomoverzicht 2002

Bedragen in euro's

	2002	2001
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatiesaldo	-1.547.122	3.161.199
Aanpassing voor		
- Afschrijvingen	1.320.253	1.958.651
- Voorzieningen	455.906	26.469
- Voorziening debiteuren	-361.035	565.046
	1.415.124	2.550.166
Veranderingen in het werkkapitaal		
- Kortlopende vorderingen	88.524	-3.201.348
- Kortlopende schulden	1.681.475	887.368
	1.769.999	-2.313.980
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>	1.638.001	3.397.385
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringsactiviteiten	-2.401.190	-1.806.471
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>	-2.401.190	-1.806.471
Mutatie liquide middelen	-763.189	1.590.914

Toelichting

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt in euro's en in overeenstemming met de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW, hoewel de Stichting niet is onderworpen aan deze bepalingen. Waar nodig zijn de cijfers over 2001 aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.

Met ingang van 1 maart 2002 is de naam van de 'Stichting Toezicht Effectenverkeer' gewijzigd in 'Stichting Autoriteit Financiële Markten'.

Grondslagen voor de bepaling van baten en lasten

De baten en lasten voor bestaande taken worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. De lasten voortvloeiende uit door het Ministerie van Financiën nieuw toegekende taken worden geactiveerd, voor zover het Ministerie van Financiën in enig jaar nog geen heffingsgrondslag heeft toegekend. Na toekenning van een desbetreffende heffingsgrondslag, worden de geactiveerde lasten over een periode van drie c.q. vijf jaren in de heffingen voor die taak verrekend.

De lasten van de Stichting worden hoofdzakelijk gedekt door jaarlijkse heffingen die worden opgelegd aan de onder toezicht staande instellingen, voorts uit vaste bijdragen gekoppeld aan de behandeling van aanvragen en registraties en uit *overheidsbijdragen*. De *heffingen* zijn gebaseerd op een viertal regelingen en een daaraan gerelateerd overdrachtsbesluit:

- De 'Regeling toezichtskosten Wet toezicht effectenverkeer 1995', waarvan sinds september 2001 het toezicht op de 'Openbare bidingen op effecten' onderdeel uitmaakt.
- De 'Regeling kostenverhaal Wet melding zeggenschap 1996'.
- De 'Kostenregeling Wet Toezicht Beleggingsinstellingen'. Met ingang van 1 september 2002 is het toezicht voortvloeiende uit deze regeling door De Nederlandsche Bank N.V. overgedragen aan de Stichting.
- De 'Wet op het consumentenkrediet'. Met ingang van 4 maart 2002 is het toezicht voortvloeiende uit deze regeling door De Nederlandsche Bank N.V. overgedragen aan de Stichting.

Daarnaast biedt de 'Wet Invoering dwangsom en bestuurlijke boete' de mogelijkheid boetes en dwangsommen op te leggen. De in rekening te brengen boetes variëren en kunnen worden verhoogd met een factor afhankelijk van het vermogen van de onder toezicht staande overtreder.

De Stichting is vrijgesteld van zowel vennootschapsbelasting als omzetbelasting.

Grondslagen voor de waardering

De activa en passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde tenzij anders vermeld.

Verbouwingen, voor zover zij leiden tot een verbetering van de functionaliteit, worden geactiveerd en lineair afgeschreven in 5 jaren. De *inventaris* (waaronder auto's) en *computer-apparatuur & software* (voor zover sprake is van applicatiesoftware) worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs en lineair afgeschreven in 5 (4) respectievelijk 3 jaren. De vorderingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum.

De waardering van *debiteuren* geschiedt tegen nominale waarde, onder aftrek van de nodig geoordeelde voorzieningen. De *voorzieningen* zijn berekend op de contante waarde van toekomstige verplichtingen. Waar van toepassing is rekening gehouden met de verwachte mate van gebruikmaking van de desbetreffende regelingen. De *Te verrekenen exploitatiesaldi* worden per taak over de heffingen voor die taak verrekend in het tweede jaar na totstandkoming van de heffingsgrondslag met uitzondering van de taken Openbare biedingen op effecten en Toezicht beleggingsinstellingen die in vijf jaren na het tweede jaar worden verrekend.

Toelichting op de staat van baten en lasten 2002

Bedragen in euro's

	Exploitatie 2002	Begroting 2002	Exploitatie 2001
Overheidsbijdragen			
De overheidsbijdragen, die alle afkomstig zijn van het Ministerie van Financiën en voor het eerst ontvangen in het boekjaar 2002, zijn als volgt te specificeren:			
<i>Incidenteel</i>			
Financiële Bijsluiter	2.750.000	2.750.000	
Wet op het consumentenkrediet	485.168	800.000	
<i>Totaal incidenteel</i>	3.235.168	3.550.000	
<i>Structureel</i>			
Wet melding ongebruikelijke transacties en			
Wet identificatie dienstverlening	28.808	300.000	
Bijdrage in transitielasten naar gedragstoezichthouder	750.000	750.000	
<i>Totaal structureel</i>	778.808	1.050.000	
Totaal overheidsbijdragen	4.013.976	4.600.000	
Ook in 2003 zal voor de Wet op het consumentenkrediet een bijdrage worden verkregen. De teveel ontvangen bijdragen van het Ministerie van Financiën (€586.024) zijn onder de kortlopende schulden gepresenteerd.			

Bedragen in euro's

	Exploitatie 2002	Begroting 2002	Exploitatie 2001
Personeelslasten			
De personeelslasten zijn als volgt te specificeren:			
Salarissen	13.083.387	14.563.398	8.546.744
Sociale lasten	1.478.120	1.927.973	938.366
Pensioenlasten	2.107.941	2.455.185	1.779.343
Overige personeelslasten	3.820.744	4.116.415	4.651.857
Totaal personeelslasten	20.490.192	23.062.971	15.916.310

De totale personeelslasten zijn € 2.572.779 lager dan begroot als gevolg van een tragere instroom van nieuw personeel. De pensioenrechten van de werknemers zijn ondergebracht bij de 'Stichting Pensioenfonds van Euronext Amsterdam N.V.'. De jaarlijkse premie die de Stichting aan genoemd pensioenfonds afdraagt, betreft enerzijds de pensioenpremie voor het lopende jaar en anderzijds de eenmalige koopsom voor de ontstane backservice. Het gemiddeld aantal werknemers op fte-basis bij de Stichting bedroeg 214 (2001: 156).

Bedragen in euro's

Bezoldiging Bestuur en Raad van Toezicht

De bezoldiging van het bestuur en de Raad van Toezicht is als volgt te specificeren:

Beloningen bestuur

A.W.H. Docters van Leeuwen

- salarissen	259.279		260.998
- pensioenpremie	-204.425		198.846
	54.854		459.844

J.W.F. Kaptein

- salarissen	226.000		218.325
- pensioenpremie	-19.750		180.459
	206.750		398.784

P.M. Koster (vanaf 1 maart 2001)

- salarissen	226.000		182.653
- pensioenpremie	90.383		65.118
	316.383		247.771

J. Vroegop (6 juni 2000 – 1 juni 2001)

- salarissen	–		78.396
--------------	---	--	--------

Totaal bestuur

- salarissen	711.279	743.662	740.372
- pensioenpremie	-133.792	165.685	444.423
	577.487	909.347	1.184.795

De pensioenbaten van de heren Docters van Leeuwen en Kaptein vloeien voort uit de vrijval in 2002 van de pensioen- en VUT-voorziening respectievelijk te hoog gepassiveerde pensioenlasten over voorgaande jaren.

Beloningen Raad van Toezicht

F.J. Loudon	30.000		37.437
J.H. Blokdijk	20.000		34.034
A. Heeneman	20.000		34.034
J.I. van Praag Sigaar	20.000		34.034
J. Vroegop (vanaf 1 juni 2001)	20.000		14.181
Totaal	110.000	181.512	153.720

Bedragen in euro's

	Exploitatie 2002	Begroting 2002	Exploitatie 2001
Overige bedrijfslasten			
Huisvestingslasten	2.288.864	1.959.795	1.167.996
Advieslasten	1.960.777	2.823.168	743.700
Algemene lasten	5.044.917	8.890.810	2.692.329
Totaal overige bedrijfslasten	9.294.558	13.673.773	4.604.025
Toelichting op de verschillen tussen exploitatie en begroting 2002:			
- De <i>huisvestingslasten</i> zijn €329.069 hoger als gevolg van het eerder in gebruik nemen van het pand aan de Keizersgracht.			
- De <i>advieslasten</i> zijn €862.391 lager doordat is besloten advieswerkzaamheden 'inhouse' c.q. niet uit te voeren.			
- De <i>algemene lasten</i> zijn €3.845.893 lager als gevolg van niet uitgevoerde ICT-projecten en lagere reis- en voorlichtingslasten.			
De onderverdeling van de lasten van de externe accountant naar soort vergoeding is als volgt:			
Wettelijke controles	58.625		72.579
Andere assurance-opdrachten	16.038		54.011
Belastingadviesdiensten	3.528		1.342
	78.191		127.932
Overige dienstverlening:			
- Administratieve bijstand	35.433		148.806
- Financiële informatietechnologie	34.175		33.880
- Interne controle	18.900		34.315
- Opleidingen	17.691		96.706
- Werving van personeel	10.710		–
- Salarisadministratie	24.770		42.720
	141.679		356.427
	219.870		484.359

Bedragen in euro's

	Exploitatie 2002	Begroting 2002	Exploitatie 2001
Afschrijvingen			
Verbouwingen	433.094	458.688	403.348
Inventaris	219.718	247.894	140.251
Computerapparatuur & software	667.441	749.397	1.415.052
Geactiveerde afschrijvingslasten nieuwe taken	-1.422	–	–
Totaal afschrijvingen	1.318.831	1.455.979	1.958.651

De totale afschrijvingen zijn €137.148 lager dan begroot doordat begrote investeringen niet, c.q. later hebben plaatsgevonden.

Financiële baten en lasten

Interestlasten	-18.777	-136.134	-11.832
Interestbaten	65.115	–	47.704
Totaal financiële baten en lasten	46.338	-136.134	35.872

De financiële baten en lasten zijn €182.472 lager dan begroot door enerzijds een snellere inning van verschuldigde heffingen en anderzijds lagere lasten waardoor minder gebruikt behoefde gemaakte te worden van de krediet-faciliteit.

Toelichting op de balans

per 31 december 2002

Bedragen in euro's

	2002	2001
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Verbouwingen	1.255.609	1.147.194
Inventaris	1.194.294	346.465
Computerapparatuur & software	1.129.861	1.005.168
Totaal materiële vaste activa	3.579.764	2.498.827
 Het verloop is als volgt:		
<i>Verbouwingen:</i>		
Stand 1 januari	1.147.194	679.338
Investeringsen	541.509	871.204
Afschrijvingen	-433.094	-403.348
Stand 31 december	1.255.609	1.147.194
 Cumulatieve aanschaffingswaarde	3.031.083	2.489.574
Cumulatieve afschrijvingen	-1.775.474	-1.342.380
 <i>Inventaris:</i>		
Stand 1 januari	346.465	256.605
Investeringsen	1.067.547	230.111
Afschrijvingen	-219.718	140.251
Stand 31 december	1.194.294	346.465
 Cumulatieve aanschaffingswaarde	1.843.748	776.200
Cumulatieve afschrijvingen	-649.454	-429.735
 <i>Computerapparatuur & software:</i>		
Stand 1 januari	1.005.168	1.715.064
Investeringsen	792.134	705.156
Afschrijvingen	-667.441	-1.415.052
Stand 31 december	1.129.861	1.005.168
 Cumulatieve aanschaffingswaarde	3.757.246	3.949.729
Cumulatieve afschrijvingen	-2.627.385	-2.944.561

Bedragen in euro's

2002 2001

Vlottende activa

Kortlopende vorderingen en overlopende activa

De specificatie luidt als volgt:

Vooruitbetaalde huur	618.005	760.622
Vordering op De Nederlandsche Bank N.V.	956.656	–
Vooruitbetaalde pensioenpremie	2.126.252	1.512.359
Overige overlopende activa	599.978	413.641
	4.300.891	2.686.622
<i>Geactiveerde lasten nieuwe taken:</i>		
Openbare biedingen op effecten	98.554	147.830
Financiële Verslaggeving	425.299	–
Financiële Bijsluiter	729.646	–
Herijking Primaire Markt (prospectus richtlijn)	28.409	–
	1.281.908	147.830
	5.582.799	2.834.452

Voor de geactiveerde lasten voor Financiële Verslaggeving is door het Ministerie van Financiën een garantie afgegeven van €2.722.681 teneinde het risico af te dekken dat de Wet toezicht op jaarverslaglegging er niet zal komen. Hierdoor zou de Stichting geen juridische basis hebben om de in 2002 gemaakte voorbereidingslasten door te berekenen aan de onder toezicht gestelden.

De toerekening van de geactiveerde lasten aan komende jaren is als volgt:

- Openbare biedingen op effecten in de jaren 2003 en 2004, elk €49.277.
- Toezicht Financiële Bijsluiter in de jaren 2003 tot en met 2007, elk €145.929.

De geactiveerde lasten van de taken Financiële Verslaggeving en Herijking Primaire Markt (prospectus richtlijn) worden na afronding in vijf jaarlijkse termijnen aan de specifieke taak toegerekend.

Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking. Met het Ministerie van Financiën is een rekening-courant overeenkomst met kredietfaciliteit afgesloten. De kredietlimiet is vastgesteld op €11.344.505.

Bedragen in euro's

2002 2001

Reservefonds

Het plafond van het reservefonds is vooralsnog vastgesteld op minimaal €4.084.022 te bereiken ultimo 2004. Uitgaande van de huidige stand betekent dit dat gedurende de jaren 2002 tot en met 2004 uit de bestemming van het exploitatiesaldo jaarlijks €453.780 zal worden toegevoegd aan het reservefonds. Het reservefonds dient de volgende doelen:

- Interne financiering van investeringen in materiële vaste activa.
- Het vormen van een weerstandsvermogen teneinde schommelingen in de exploitatie uitkomsten te kunnen opvangen.
- Het opvangen van lasten als gevolg van vervallen taken.

Gezien het vrije karakter van het fonds geschieden onttrekkingen na goedkeuring door de Raad van Toezicht en het Ministerie van Financiën.

De specificatie is als volgt:

Balanswaarde per 1 januari	2.722.681	2.268.901
Uit bestemming exploitatiesaldo	453.780	453.780
Balanswaarde 31 december	3.176.461	2.722.681

Bedragen in euro's

	2002	2001
Voorzieningen		
Pensioen- en VUT-voorziening	1.045.285	595.633
Personeelsvoorziening	761.500	1.101.836
Voorziening woningfinanciering	346.590	–
Totale voorzieningen	2.153.375	1.697.469
 Het verloop is als volgt:		
<i>Pensioen- en VUT-voorziening:</i>		
Balanswaarde 1 januari	595.633	445.793
Toevoeging	449.652	149.840
Balanswaarde 31 december	1.045.285	595.633
 <i>Personeelsvoorziening:</i>		
Balanswaarde 1 januari	1.101.836	1.225.207
Ottrekking (vrijval)	-340.336	-123.371
Balanswaarde 31 december	761.500	1.101.836
 <i>Voorziening woningfinanciering:</i>		
Balanswaarde 1 januari	–	–
Toevoeging	346.590	–
Balanswaarde 31 december	346.590	–
 De pensioenvoorziening betreft rechten in verband met de harmonisatie van verschillen in de pensioenregelingen van personeel dat is overgekomen van De Nederlandsche Bank N.V. in het kader van de overdracht van het toezicht voortvloeiend uit de Wet Toezicht Beleggingsinstellingen aan de Stichting. Deze voorziening heeft een langlopend karakter. Onttrekkingen aan deze voorziening in de vorm van betalingen aan het pensioenfonds zijn afhankelijk van het in dienst blijven van het betrokken personeel en geschieden jaarlijks na afloop van het boekjaar. De personeelsvoorziening betreft rechten in verband met afvloeiing van personeel en aanvulling van uitkeringen in het kader van de Wet Arbeidsongeschiktheid (WAO). Deze voorziening heeft een langlopend karakter. De voorziening woningfinanciering betreft rechten in verband met de harmonisatie van verschillen in de woningfinancieringsregelingen van personeel dat is overgekomen van De Nederlandsche Bank N.V. in het kader van de overdracht van het toezicht voortvloeiend uit de Wet Toezicht Beleggingsinstellingen aan de Stichting. Deze voorziening heeft een langlopend karakter. Onttrekkingen aan deze voorziening in de vorm van uitkeringen zijn afhankelijk van het in dienst blijven van het betrokken personeel en geschieden jaarlijks na afloop van het boekjaar.		

Bedragen in euro's

2002 2001

Te verrekenen exploitatiesaldo

Het verloop is als volgt:

Balanswaarde 1 januari	3.383.947	676.528
Overdracht vanuit de Nederlandsche Bank N.V.	215.000	–
Uit bestemming exploitatiesaldo	-2.000.902	2.707.419
Balanswaarde 31 december	1.598.045	3.383.947

Het jaarlijks exploitatiesaldo wordt verrekend conform artikel 12 van de 'Regeling toezichtskosten Wet toezicht effectenverkeer 1995'. Dit houdt in dat het exploitatiesaldo in het daarop volgende tweede jaar wordt verrekend in de heffingen, met uitzondering van Openbare biedingen op effecten en Toezicht beleggingsinstellingen die over vijf jaren vanaf het tweede jaar toegerekend worden. De specificatie is als volgt:

Jaar van verrekening in heffingsgrondslag

2003	3.081.454
2004	588.320
2005	-527.872
2006	-527.872
2007	-527.872
2008	-488.113
	1.598.045

Bedragen in euro's

2003

2004-2007

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Uit langlopende huurovereenkomsten vloeien verplichtingen voort ten bedrage van €6.856.800 (exclusief servicelasten) en uit langlopende lease-overeenkomsten vloeien verplichtingen voort ten bedrage van €459.000.

De verplichtingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Huurovereenkomsten	1.582.500	5.274.300
Lease-overeenkomsten	213.000	246.000
Totaal	1.795.500	5.520.300

Ten behoeve van een verhuurder is een bankgarantie afgegeven van €209.401.

Door een aantal betrokkenen is bij de Stichting bezwaar aangetekend tegen de opgelegde heffing. Bij de vaststelling van de baten uit heffingen is rekening gehouden met het eventueel gedeeltelijk gegrond verklaren van de bezwaren.

Een vijftal partijen, samen 39 instellingen vertegenwoordigend, heeft bij de rechtbank te Rotterdam beroep ingesteld tegen afwijzende beslissingen op bezwaar betreffende de heffing over 2000. Als beroepsgronden zijn onder meer aangevoerd strijdigheid met (i) Europees recht, (ii) aanwijzingen voor de regelgeving en (iii) algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Ten aanzien van eerstgenoemde beroepsgrond heeft de rechtbank bij beslissing van 21 januari 2003 een prejudiciële vraag gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen te Luxemburg. Het onderzoek bij de rechtbank is geschorst in afwachting van de door het Hof te nemen beslissing. Naar verwachting zal de beroepsprocedure hierdoor aanzienlijke vertraging oplopen (anderhalf tot tweeënhalft jaar). De thans aan de orde zijnde zaak zal een reflexwerking hebben voor de jaren 2001, 2002 en 2003, gelet op het feit dat de heffingssystematiek sinds 2000 niet wezenlijk is veranderd.

Er is thans een beperkt aantal overige procedures tegen de Stichting aanhangig. Op grond van de thans beschikbare informatie en gesterkt door de adviezen van de betrokken juridische adviseurs is het bestuur van mening dat niet te verwachten valt dat de uitkomst van die procedures van wezenlijk nadelige invloed zal zijn op de vermogenspositie van de Stichting.

Bedragen in euro's

Verbonden partijen

De Stichting is belast met de uitvoering van de Beleggerscompensatieregeling. Hiertoe heeft zij de Stichting Beleggerscompensatiefonds opgericht. Beheersdaden voor deze stichting behoeven voorafgaande goedkeuring. Daarnaast is de Stichting belast met de administratievoering. Met ingang van 2002 brengt de Stichting hiervoor een bedrag van €26.000 in rekening.

Begroting 2002 en 2003

Bedragen in euro's

	Exploitatie 2002	Begroting 2002	Begroting 2003
Onderstaand is weergegeven een overzicht van de exploitatie over het boekjaar 2002, de begroting 2002 en de begroting 2003.			
Baten			
Heffing beurzen	2.381.317	2.381.743	1.518.000
Heffing effectenuitgevende instellingen	2.745.560	2.835.290	2.016.000
Heffingen effecteninstellingen	17.258.987	16.374.612	12.213.000
Heffingen cliëntenremisiers	–	–	1.350.000
Heffingen beleggingsinstellingen	1.172.167	2.166.000	4.798.000
Tussenpersonen	–	–	246.000
Financiële bijsluiter	–	–	1.773.000
Registraties & ontheffingen	1.536.798	2.971.191	3.845.000
Openbare biedingen op effecten	247.674	680.670	1.345.000
Overig gedragstoezicht	1.495	190.000	1.329.000
Effectentypisch gedragstoezicht	–	–	2.153.000
Totale heffingen	25.343.998	27.599.506	32.586.000
Boetes & dwangsommen	152.147	–	–
Overheidsbijdragen	4.013.976	4.600.000	1.618.000
Totale baten	29.510.121	32.199.506	34.204.000

Bedragen in euro's

	Exploitatie 2002	Begroting 2002	Begroting 2003
Lasten			
Totale personeelslasten	20.490.192	23.062.971	27.084.024
Huisvestingslasten	2.288.864	1.959.795	2.724.000
Advieslasten	1.960.777	2.823.168	2.263.860
Algemene lasten	5.044.917	8.890.810	4.500.987
Totale overige bedrijfslasten	9.294.558	13.673.773	9.488.847
Totale afschrijvingen	1.318.831	1.455.979	1.680.630
Som der lasten	31.103.581	38.192.723	38.253.501
Financiële baten en lasten	46.338	-136.134	-171.600
	-1.547.122	-6.129.351	-4.221.101
Te verrekenen exploitatiesaldo	–	676.529	3.081.454
Te verrekenen in toekomstige jaren			1.598.045
Exploitatiesaldo	-1.547.122	-5.452.822	458.398

Amsterdam, 1 april 2003

Bestuur

A.W.H. Docters van Leeuwen
J.W.F. Kaptein
P.M. Koster

Raad van Toezicht

F.J. Loudon
J.H. Blokdijk
A. Heeneman
J.I. van Praag Sigaar
J. Vroegop

Overige gegevens

Accountantsverklaring

Opdracht

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2002 van Stichting Autoriteit Financiële Markten te Amsterdam gecontroleerd. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het Bestuur van de Stichting. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Werzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening.

Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die het Bestuur van de Stichting daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 2002 en van het resultaat over 2002 in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW.

Amstelveen, 1 april 2003

KPMG Accountants N.V.

Bestemming van het exploitatiesaldo

Bedragen in euro's

	2002	2001
Bij goedkeuring van de jaarrekening luidt de bestemming van het exploitatiesaldo als volgt:		
Toevoeging aan reservefonds	453.780	453.780
Te verrekenen exploitatie-uitkomsten	-2.000.902	2.707.419
Exploitatiesaldo	-1.547.122	3.161.199

De bestemming van het exploitatiesaldo is in de gepresenteerde cijfers verwerkt.

Bijlage

De Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van de AFM is in 2002 als volgt samengesteld:

jhr. mr. F. J. Loudon, voorzitter

mr. J.I. van Praag Sigaar, vice-voorzitter

prof. J.H. Blokdijk RA

drs. A. Heeneman

J. Vroegop

Secretaris: R.W. Rijntjes RA RO

Bestuur

Het Bestuur van de AFM is in 2002 als volgt samengesteld:

mr A.W.H. Docters van Leeuwen, voorzitter

portefeuille: Voorzitter Bestuur Autoriteit Financiële Markten; Voorzitter CESR; Lid Technical Committee IOSCO; Voorzitter Internet Project Team IOSCO; Vertegenwoordiger Autoriteit Financiële Markten in RFT; Voorzitter Commissie OBE; Juridische Zaken; Strategie en Internationale Zaken; Overige taakontwikkeling Autoriteit Financiële Markten; Wetgevingsoverleg met ministerie van Financiën; Project herinrichting van de organisatie; Communicatie en Voorlichting; Bestuursondersteuning; Ondernemingsraad; Compliance; Privacy

drs. J.W.F. Kaptein

portefeuille: Nederlandse vertegenwoordiger CESR; Beurzen, handelssystemen en afwikkel-systemen; Toezicht emissies; Secundaire Markt; Handhaving en Integriteit; Informatisering; Beleid; Beleidsoverleg met het ministerie van Financiën; Toezicht Financiële Bijsluiter; Research

P.M. Koster RA

Portefeuille: Penningmeester Autoriteit Financiële Markten; lid IOSCO Werkgroep 1; Control; Financiën en administratie; Toezicht jaarrekeningen en andere doorlopende verplichtingen van effecten uitgevende instellingen; Corporate Governance; Toezicht Openbare Biedingen op Effecten; Toezicht Effecteninstellingen; Toezicht Wck ; Toezicht beleggingsinstellingen; Controlestrategie instellingen; Voorbereiding gedragstoezicht op pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen; Voorbereiding toezicht op accountants; Human Resources / Facilitair Bedrijf

Secretaris: drs. H.W.O.L.M. Korte

Nevenfuncties

De belangrijkste (neven)functies, niet verbonden aan de hoofdfunctie van de bestuursleden en van de leden van de Raad van Toezicht, worden hier weergegeven:

Raad van Toezicht

jhr. mr. F.J. Loudon

voorzitter Raad van Toezicht Academisch Medisch Centrum van Amsterdam

Voorzitter Raad van Commissarissen Wegener (tot 23 april 2002)

Voorzitter Raad van Commissarissen Exendis N.V.

mr. J.I. van Praag Sigaar

Voorzitter Arbitrage Instituut Sponsoring

Voorzitter Arbitrage Commissie Sportsponsoring

prof. J.H. Blokdijk

Directeur J.H. Blokdijk Advies B.V.

drs. A. Heeneman

Lid van de Raad van Commissarissen van Moeara Enim N.V.

Bestuurslid Stichting Administratiekantoor ABN AMRO Holding

J. Vroegop

Voorzitter van de Beleggingsadviescommissie KLM-Pensioenfondsen

Lid van de Beleggingscommissie Stichting Pensioenfonds Huntsman Rozenburg

Voorzitter van de Adviescommissie voor de Beleggingen Stichting 1940-1945

Advisory Director Berkshire Capital Corporation

Lid van de Commissie OBE

Bestuur

mr. A.W.H. Docters van Leeuwen

Voorzitter van de Raad van Toezicht van de Stichting Koorenhuis

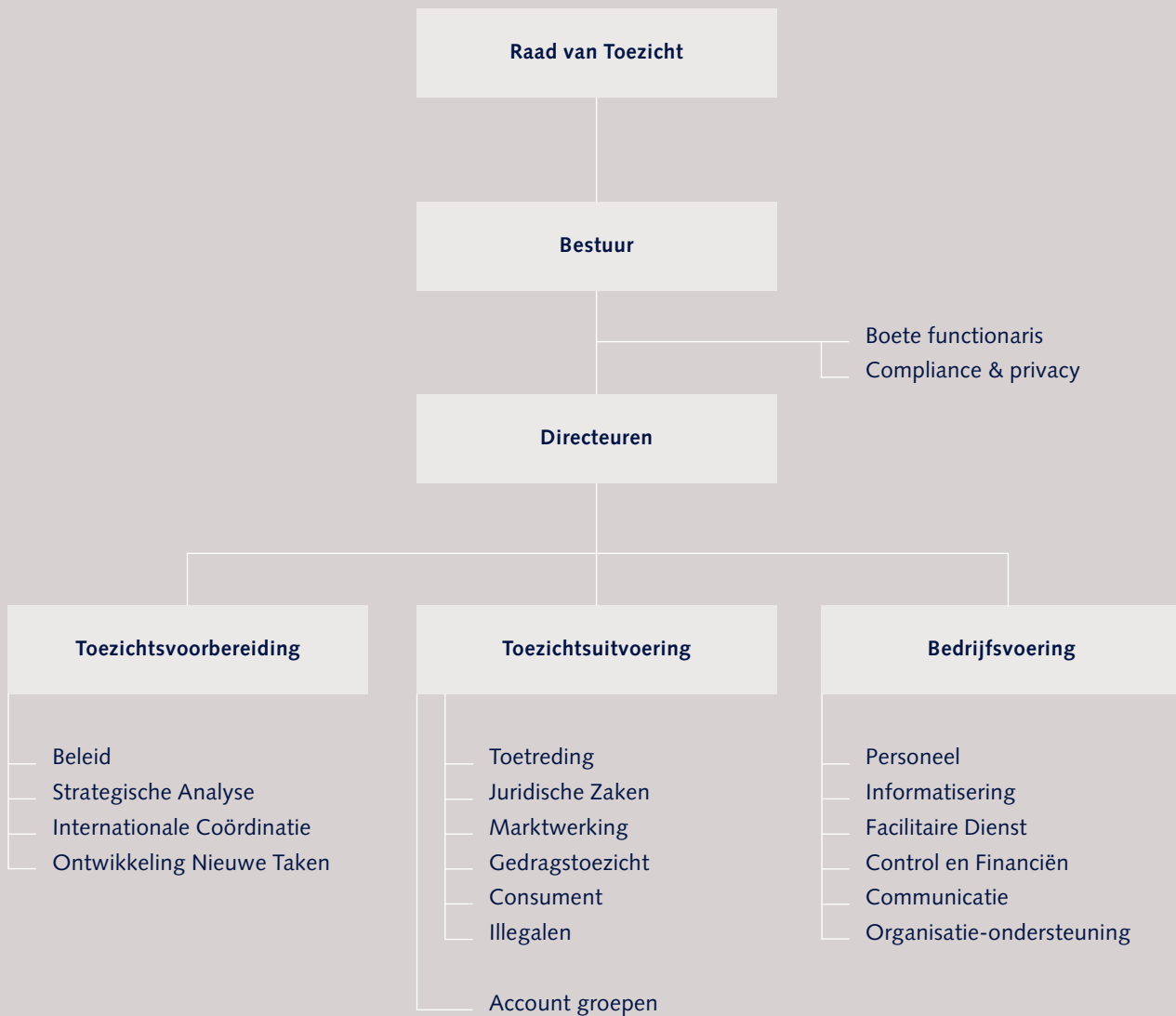
Voorzitter van de Raad van Toezicht van de Koninklijke Schouwburg

Lid van de Raad van Toezicht Veerstichting

drs. J.W.F. Kaptein

Lid Raad van Toezicht Stichting MediChange

Organogram

Dit is een weergave van de voorgestelde organisatiestructuur van de AFM die in 2003 zal worden ingevoerd.

Begrote en werkelijke baten en lasten over 2002

Bedragen in duizenden euro's

	Baten Begroting 2002	Baten Exploitatie 2002	Lasten Begroting 2002	Lasten Exploitatie 2002
Bestaande taken				
- Effectenbemiddelaars	16.809	17.018	17.737	16.115
- Beurzen	2.444	2.426	2.578	2.307
- Effectenuitgevende instellingen	2.713	2.751	2.861	2.554
- Cliëntenremisiers	1.841	1.593	1.941	2.382
- Openbare biedingen op effecten	761	417	803	1.606
	24.568	24.205	25.920	24.964
Overgenomen taken				
- Toezicht beleggingsinstellingen	1.909	1.293	1.909	2.544
- Wet op het consumentenkrediet	468	485	468	485
	2.377	1.778	2.377	3.029
Nieuwe taken				
- Overig gedragstoezicht	447	-1	447	-
- Wet melding ongebruikelijke transacties & Wet identificatie dienstverlening	300	28	300	40
- Effectentypisch gedragstoezicht	132	-	132	-
- Herijking Primaire Markt	124	-	124	28
- Financiële Bijsluiter	1.608	750	858	1.480
- Financiële Verslaggeving	571	-	571	425
	3.182	777	2.432	1.973
Eenmalige lasten	2.750	2.750	8.191	2.728
Te activeren lasten	6.043	-	-	-1.183
	8.793	2.750	8.191	1.545
Totaal	38.920	29.511	38.920	31.511

English summary

This is the first annual report of the Netherlands Authority for the Financial Markets (*Autoriteit Financiële Markten* / AFM). The Netherlands Authority for the Financial Markets is the successor of the Securities Board of the Netherlands (*Stichting Toezicht Effectenverkeer* / STE) as from 1 March 2002. As a result, during the year under review, the organisation changed from the supervisory authority of the securities trade to the supervisory authority of the conduct of all of the financial markets. A large part of the annual report is therefore dedicated to the changeover from the STE to the AFM. The annual report of the Netherlands Authority for the Financial Markets has been compiled based upon the new organisational structure, which will be introduced in 2003. In essence, this new structure consists of three parts, the implementation of supervision, the preparation of supervision and the organisation.

Profile of the AFM

The AFM supervises the conduct of and the disclosure of information by all participants on the financial markets in the Netherlands, that is to say the markets of savings, lending, investment and insurance. Through the supervision of market conduct, the AFM is aiming to promote the accessibility and the efficient, fair and orderly operation of the financial markets.

The AFM monitors compliance with the relevant laws and regulations by all market participants and also advises the Ministry of Finance on new legislation governing the supervision of the conduct of the financial markets. Subject to constraints set by the Ministry of Finance, the AFM may also draw up regulations itself.

The objectives of the AFM are to promote access to the financial markets, promote the efficient, fair and orderly operation of the financial markets and to ensure confidence in the financial markets. These objectives are not only in the interests of customers of financial services and products, but are also in the interests of the economy as a whole. Many of the activities of the public, business and the government are dependent upon the financial products that are offered in the markets and confidence in the efficient, fair and orderly operation of the markets is vital to this. For this reason, effective supervision is very important.

The financial world is extensive. This is why many developments of the AFM concentrate on transferring standards, that is to say encouraging businesses and citizens to have a greater understanding of the rules and consequently to observe them based on conviction. The AFM promotes a transfer of standards by, among other things, providing information on new rules, interpretations and general observations. The AFM asks financial institutions to carry out their own evaluations to determine whether they contribute adequately to the supervisory objectives. This allows checks to be carried out systematically: where the risks are the greatest.

The AFM carries out supervision based on four principles: 1) having a thorough knowledge of the facts, 2) making legally and economically correct analyses based on these facts, 3) making proper and balanced decisions based on facts and analyses and 4) reacting strongly when required.

The AFM is an autonomous administrative authority. The powers in the field of supervision of the conduct of the financial markets have been delegated to the AFM by the Ministry of Finance. As an autonomous administrative authority, the AFM has independent responsibility for the concrete fulfilment of its supervisory function. The Supervisory Board supervises the manner in which the Executive Board performs its activities. The Minister of Finance has the power to appoint the chairman and members of the Executive Board and the Supervisory Board, and to approve amendments to the AFM's statutes and the annual budget.

Report of the Executive Board

The report of the Executive Board is in two parts this year. The first part summarises the developments in the financial markets in 2002, which, of course, left their mark on the Netherlands Authority for the Financial Markets (*Autoriteit Financiële Markten* / the AFM). The second part describes what you can expect from the market conduct supervisory authority, the AFM, which was set up on 1 March 2002.

Developments in the financial markets

Like the years 2001 and 2000, 2002 was a disappointing year for investors. Continuing falls on many exchanges, including Euronext Amsterdam, had tangible consequences for all of the parties involved in the financial markets, and renewed emphasis on cost control by securities institutions was one of these. In addition, the 'duty to care' became a much more significant concept in 2002. This was due to the sharp falls on the exchanges and also the tightening up of existing regulations in this field. These developments made it necessary for the Executive Board of the AFM to tighten up the supervision of institutions that are subject to supervision by it during the year. Special attention was focused in particular on the effects of cost savings on the conduct of institutions. Moreover, the rapid developments in the financial markets, and especially the very sharp growth in volatility, reinforced the importance of good internal and external reporting systems for financial institutions. In these circumstances, it has been particularly vital to ensure that consumers continue to be given proper and timely information. The AFM therefore devoted regular and special attention to this aspect in 2002. In 2003, the emphasis of supervision and changes in its emphasis will continue to be determined by developments in the financial markets.

Expectations

On 1 March 2002, the STE, which was still in the process of developing its role, became the Netherlands Authority for the Financial Markets (*Autoriteit Financiële Markten* / AFM). What should you expect from a newly-fledged supervisory authority like the AFM?

You can expect us to be inquisitive about the operation of the various segments of the financial market, from non-life insurance to OTC (over-the-counter)-derivatives. You can also expect the AFM to investigate the facts extremely thoroughly, to act prudently, to apply the law meticulously and to do all of this while having regard to the accountability of the market participants. It would be wrong to make concessions on these points, even if only during the AFM's start-up period, but while high standards will be set from day one, this does not mean that improvement will not be possible after day one. These improvements should focus on three aspects of the supervisory role. We refer to these as the three haunting questions, questions which keep us awake at night.

The first question is 'Where was the supervisor?' In other words, why didn't the supervisor foresee that a problem would arise with a particular financial institution and why didn't the supervisor prevent it? This is a problem that does haunt us, because the number of institutions that are subject to supervision, including intermediaries and accountants, will soon run into tens of thousands.

Nobody wants an AFM that consists of more than one thousand (like the ASIC in Australia) or many hundreds of people, this places high demands on our strategy and on the system that is used to determine what is investigated, and when and how. We have made the most progress in this respect in the field of the supervision of securities institutions and banks. We are introducing similar strategies in other areas. Nevertheless, however shrewd the strategy, the figures alone (several hundred AFM staff compared with about 150,000 people who earn their living in the financial industry) demonstrate that total prevention is impossible and should not be expected of the supervisor either.

The second question is 'If the supervisor was there, did it see what it was ought to have seen?', or 'Did it hear what it ought to have heard, did it pay attention to the signals it received?' The answer to this question focuses on the staff. Do they know their field, do they know who they are dealing with? Are they in a position to ask penetrating questions and demand answers even if the tension increases as a result? But also, are they in a position to create confidence? This is the key to the professionalism of the staff. And on this point much improvement is necessary, from education about market mechanisms and trading systems to the learning of very practical interview techniques in order to achieve and, above all, maintain the level of required responsiveness. But it takes two to tango. If market participants act in bad faith and deliberately mislead us, then it is an illusion to think that we will always be one step ahead of them.

The third question is: 'And if the supervisor was there, and if it saw it, what did it do then?' Did it give the management enough space to make improvements itself or did it give the management too much space so that the investor suffered? The answer to this sort of question often entails so many dilemmas that it is these issues on which the directors themselves are required to take action. Often the problem in essence involves both the ultimate responsibility of the management, the interests of the investors concerned and the interest that all parties have in the market operating in a manner that is manifestly orderly. Decisions in this context can always be challenged, but we believe that not deciding is worse than deciding. We will always face up to our decisions in a manner that is as transparent as possible.

This brings us finally to an underlying question. When can you expect all of the parties involved, the public, the media, the market participants, the political world, to have realistic expectations of the AFM? This will only be possible if the structure of accountability or the governance of the AFM is in order. In this connection, a better balance between transparency and confidentiality is important. This aspect is to be covered in the AFM governance project that we have initiated. We are only too well aware that those who are allocated great responsibility also have great accountability.

Access to the market

Financial institutions that perform securities services, issue securities or manage investment funds, must be licensed by the AFM for these activities. The licensing system gives the customer certain safeguards and creates a level playing field for market participants. The AFM also makes sure that the market is and remains accessible to those institutions which comply with the rules and regulations.

In the year under review, the total number of institutions licensed under the Act on the Supervision of the Securities Trade 1995 (*Wet toezicht effectenverkeer 1995 / Wte*) declined from 406 in 2001 to 376 at the end of 2002. The AFM withdrew 47 licences, at the request of the institutions themselves, and registered 19 new licensed institutions. In one case the AFM rejected a licence application. As a result of supervisory measures, the AFM withdrew two licences, compared with five in 2001. As in previous years, the number of client remisiers increased. In 2001, there were 7,734 registered client remisiers, compared with 7,985 at the end of the year under review.

On 1 September 2002, supervision of market conduct by De Nederlandsche Bank (DNB) pursuant to the Act on the Supervision of Investment Institutions (*Wet toezicht beleggingsinstellingen / Wtb*) was handed over to the AFM. In this annual report the AFM has reported on the period during which it was the competent supervisory authority for the Wtb, which was the fourth quarter of the year under review. At the end of 2002, a total of 593 invest-

ment institutions were registered with the AFM. This group consists of 394 Dutch investment institutions and 199 foreign passport holders that are active in the Netherlands. The number of licence applications was roughly equivalent to the number last year, being about 80 on an annual basis.

The AFM tests the reliability and fitness of new directors of licensed securities institutions. In the year under review, the AFM received 198 directorship applications relating to Wte licences and processed 178 applications. In six cases the AFM did not approve the appointment after the test had been carried out. In 2001, 3 of 227 applications were rejected.

The AFM also tests the reliability and fitness of new directors of investment institutions. In the fourth quarter of the year under review 67 investment institutions submitted directorship applications. In the fourth quarter the AFM processed 53 of these applications and in all of these cases approved the director appointments. At the end of 2002, 14 applications were awaiting a decision.

Market operation

One of the objectives of the AFM is to supervise the efficient, fair and orderly operation of the financial markets. To this end, the AFM, jointly with the Belgian and French supervisory authorities, is supervising the exchange Euronext N.V., including clearing and settlement. The AFM also has a supervisory role in respect of the conduct of market participants on the Euronext Amsterdam exchange, for example, in connection with insider trading. In the primary market, the AFM has a role in supervising off-exchange issues, and monitors compliance with the regulations that apply to public offers, and mergers and acquisitions.

In 2002, the AFM started to develop a new supervisory strategy for securities exchanges and for the staff of market participants. This supervisory strategy will enable control to be more structured, thereby rendering supervision more effective and efficient. In December 2002, the final part of Euronext Amsterdam's derivatives trading operations moved over to screen-based trading. This changeover not only involves an IT element, but also a change to the market model. As in the case of the changeover to the NSC trading system, the AFM was closely involved in preparations for this new system.

In February 2002, the Euronext Group took over the Portuguese exchanges and clearing and settlement systems. The Memorandum of Understanding (MoU) concerning supervision of the trading systems was extended by being signed by the Portuguese supervisory authorities. In February 2002, Euronext also took over the LIFFE derivatives exchange and the UK supervisory authority will sign the MoU in 2003. Whereas the Portuguese supervisory authority signed the full MoU, only part of the MoU was signed by the UK supervisory authority, because LIFFE is purely a derivatives market. In October 2002, the Euronext Group announced that the merger of the Euronext exchanges would be effected by a restructuring of the organisation. Each of the relevant supervisory authorities, including the AFM, was closely involved in the restructuring.

In October of the year under review, the exchanges in Brussels and Amsterdam implemented Clearing 21, which was already being used in Paris, for the cash exchange. The AFM was closely involved in the changeover and laid down a number of conditions. At the same time, the cash clearing fund in Amsterdam was merged with the Belgian/French clearing fund. This represented a major step in the consolidation of systems, since now cross-border risk is also being shared. In 2002 the supervisory authorities responsible for Euronext N.V. took an important first step in relation to clearing within framework of the MoU. With Clearnet's agreement, they drew up the first set of standards that Clearnet is required to meet.

In the year under review, the AFM opened 26 investigations into insider trading, which

represents a reduction relative to 2001, when 39 investigations were initiated. In total, the AFM completed 30 investigations in 2002 and filed twelve reports with the Public Prosecutions Department (*Openbaar Ministerie*) relating to insider trading. The same number of reports was filed in 2001.

With effect from 1 September 2002, a section 2A was added to the Disclosure of Major Holdings in Listed Companies Act 1996 (*Wet melding zeggenschap 1996 / Wmz 1996*). The amendment means that executive directors and supervisory directors of listed companies must disclose the total number of shares and/or voting rights in their companies to the AFM. In 2003 it is expected that a further amendment will be made to the Wmz 1996. In this case the amendments will include changes to the trigger levels for disclosure.

Supervision of the Public Offers of Securities Act (*Wet Openbare Biedingen / Wet OBE*), which was introduced in 2001, resulted in 2002 in 15 offers being monitored, including high-profile offers relating to HBG and Uni-Invest. In three cases, the AFM initiated a one-off investigation. In two cases, the company itself announced that the AFM had initiated an investigation. Further to these investigations, in 2002 the AFM handed over three files relating to a total of 11 potential breaches to the fines officer for investigation.

In the year under review, the AFM registered 859 issues by issuing institutions that were making off-exchange issues. This represents a significant increase on previous years. In 2001, 579 off-exchange issues took place and in 2000 the figure was 518. The AFM initiated further investigations into off-exchange issues in 38 cases. Further to these investigations, the AFM filed four reports with the Public Prosecutions Department on account of failures to make a prospectus available. In addition, mandatory instructions were issued on one occasion and a fine was imposed on another for this breach.

Ongoing supervision

The AFM carries out regular checks of licensed institutions to confirm whether their internal controls comply with the statutory requirements. The efficient, fair and orderly operation of the market depends on whether these institutions are complying with the rules and statutory obligations that are applicable to them. In addition, further to market developments or market reports, the AFM carries out investigations into particular areas, whereby it investigates individual institutions on a random basis and focuses on particular aspects of their operations.

In the middle of 2002, in the wake of the falling equity markets, the AFM carried out an analysis into contingency planning (*'verhoogde dijkbewaking'*). It asked institutions that were subject to supervision to deliver a separate financial report, which the AFM used to determine whether the falling markets gave cause for concern about the institutions' behaviour towards clients. In four cases the AFM initiated an investigation into duty to care and transparency because these institutions deviated substantially from the average. During the year under review, the AFM initiated 13 one-off investigations into institutions that were licensed under the Wte. The year was characterised by a number of complex cases, including in relation to share leasing, which required substantial input and manpower from the AFM. For 2002, 10% of the available capacity was budgeted for dealing with cases. In practice, the AFM had to allocate more capacity to dealing with one-off cases. This led to problems in completing other tasks. The AFM realises about 75% of its planned investigations.

In 2002, partly in response to international developments and financial scandals in the USA, the AFM focused particular attention on the issue of potential conflicts of interests in institutions. As a result, during the year, the AFM initiated an investigation into Chinese Walls and the position of analysts, which was not completed in 2002. In 2003 the AFM will again focus particular attention on accounting systems and the potential conflicts of interests in institutions.

On 20 September, the Dutch Central Bank (DNB), the Pensions and Insurance Supervisory Authority (PVK) and the AFM signed a covenant relating to the coordination of supervision of the financial markets. The purpose of this covenant is to coordinate efficient and effective implementation of supervision.

On 1 September 2002, as a result of the restructuring of supervision, the AFM was given responsibility for the supervision of conduct pursuant to the Act on the Supervision of Investment Institutions (*Wet toezicht Beleggingsinstellingen / Wtb*). DNB was originally responsible for this area of supervision. An important principle underlying the transfer of responsibility for supervision from DNB to the AFM was that the continuity of supervision must not be jeopardised. For this reason, supervision was handed over on a one-for-one basis and changes were not made to either the structure or the system of Wtb supervision. As part of the supervision of Wtb institutions, all licensed institutions would generally have been visited by the supervisory authority during the year under review. For example, 238 on-site inspections were planned for 2002, but owing to the handover of Wtb supervision, approximately fifty per cent fewer routine inspections were carried out than planned. In total 120 inspections took place.

During the year under review, there were a total of 13 one-off investigations, some of which were also still in progress in the fourth quarter. As a result of the investigations the AFM appointed a secret receiver in one case and issued mandatory instructions in another. The AFM also filed two reports to the Public Prosecutor in the fourth quarter of the year under review on account of breach of the licensing requirement.

The consumer

The regulations regarding the Financial Information Leaflet were introduced on 1 July 2002, which means that from this date institutions were obliged to make a Financial Information Leaflet available for complex financial products in order to provide customers with information about the principal risks and features of the product. In 2002, the AFM reviewed about 100 leaflets produced by supervised institutions. This took place either as part of routine supervision, or on a random basis, or at the request of the institution in question. The AFM found that many leaflets did not comply with the standards laid down for such leaflets. Following written or verbal contact with the AFM, the institutions made changes and improvements to the leaflets concerned.

Partly as a result of the restructuring of supervision, the supervision of advertising expanded in 2002. The AFM monitors advertising by securities, investment and consumer credit institutions. In the year under review, a total of 658 advertisements were reviewed. In a number of cases, immediate changes were made by institutions to advertisements that did not comply with the statutory requirements following a discussion with the AFM. In one case the investigation finally resulted in a public warning.

The Public Relations Department answers questions from customers and receives complaints about financial institutions. The AFM makes it clear to customers that it is not able to act as a mediator in relation to complaints, but it does take these complaints into account in its supervisory activities. The total number of contacts (questions and complaints) received by the AFM from the public was 5,239.

Enforcement

In order to systematise supervision, the AFM has developed a control strategy, which constitutes a significant improvement in the implementation of supervision by the AFM.

Experience of the application of the control strategy to securities institutions has been very positive and the AFM is therefore developing a control strategy for other supervisory tasks, both existing and new.

In 2002 it was again found that the Public Prosecutions Department (*Openbaar Ministerie / OM*) and the judiciary were not managing to deal with the arrears in the reports filed by the AFM, a development which gives the AFM cause for concern. In what is referred to as the tripartite consultation between the Economic Surveillance Service (*Economische Controle Dienst / ECD*) and the Public Prosecutions Department the AFM pressed for solutions to this problem.

Jointly with the Dutch Central Bank and the Pensions and Insurance Supervisory Authority of the Netherlands, the AFM developed an application in 2002 that can be used to search the Internet for illegal offerors of financial services and products. The application will become operational in 2003. In 2002 investigations into illegal institutions led in 5 cases to a report being filed with the Public Prosecutions Department.

In the year under review, the AFM exercised its statutory right to publicise the imposition of fines for the first time. Following the investigations into the World Online and Via Networks issues, the AFM publicised a fine on two occasions during the year.

During the year under review, the AFM saw 33 international requests for information. The growth in cross-border securities trading and growing cooperation between supervisors is one of the reasons for this need for information sharing. The growing requirement for international information exchange has also been reflected in an increase in the number of procedural agreements signed by the AFM with foreign supervisory authorities.

Preparation of supervision

The AFM is investing considerable resources in the development of new tasks and the range of its tasks is expanding. A number of new tasks have resulted from the restructuring of the supervision of the financial markets in The Netherlands, and existing tasks are being expanded. In addition, the government and politicians have appointed the AFM as supervisory authority in a number of areas in which there is currently an absence of independent statutory supervision, such as annual reporting and intermediaries. The forthcoming implementation of EU regulations will also result in changes to supervision.

Consultation plays an important role in the development of supervision and regulations. The know-how and expertise of market participants in the form of solutions for complex issues and feedback on the possible impact of the proposed regulations represent important building blocks for changes to existing supervision and the development of new supervision. The consultation process is regarded as being so valuable that the AFM is working on a standard procedure for future consultations. In 2003, the AFM will set out the consultation procedure based upon its experience with recent consultations, such as the consultation regarding the Further Regulations on the Supervision of Conduct pursuant to the *Wtb* (*Nadere Regeling Gedragstoezicht Wtb*).

In the year under review, consultation took place regarding in-house matching and churning. The consultation regarding churning resulted in the formulation of a new policy rule of the AFM, which came into force in November. The AFM will finalise its position on in-house matching in March 2003.

In the year under review, it was decided by the Cabinet and the Lower House of the Dutch Parliament that the AFM should perform the statutory supervision of financial reporting by listed institutions. Following the introduction of the necessary legislation, the AFM is expected to start this new task in 2004. In preparation for this task, the AFM started to develop a con-

trol and supervisory strategy, which was based upon the International Accounting Standards, which will become compulsory for listed companies in Europe in 2005. According to this strategy, supervision of annual reporting will be performed on annual reports after they have been filed with the AFM. In addition, each year, supervision will focus on a particular theme, such as goodwill.

In February 2003, the Minister for Economic Affairs, also acting on behalf of the Ministers of Finance and Justice, informed the Lower House that he intended to make the AFM responsible for supervising accountants. Supervision should be operational at the end of 2003 or the beginning of 2004. Given this short time frame, the AFM started to make the necessary preparations in the year under review, both in terms of the content of the supervision and in terms of an expansion of capacity.

The harmonisation of supervision of the financial markets in Europe means for the AFM that aspects of the existing supervision will be changed or expanded. In the year under review, various activities relating to preparation for supervision were carried out, which related to developments in Europe. The EU directives on prospectuses and market abuse are expected to be drawn up in 2003. Implementation of these directives in Dutch securities legislation and regulations will have a significant impact on the supervision of the primary market. The implementation of the directive on prospectuses will concentrate responsibility for the supervision of prospectuses and related information provision for both listed and unlisted securities on the AFM. This means that the supervision of prospectuses will be transferred from Euronext Amsterdam to the AFM. The existing system of preventative supervision for issues of listed securities will also apply to off-exchange issues. In addition, supervision of advertising rules and other information provision relating to offers for the issue of securities will be strengthened.

In 2004, a number of amendments to the European Directive on Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities will be implemented. This will have consequences for the Act on the Supervision of Investment Institutions (*Wet toezicht beleggingsinstellingen* / Wtb), which will be revised further to the UCITS Directive in 2003.

In the middle of 2001, the Committee of European Securities Regulators (CESR) was set up as a continuation of FESCO, a consultative body which was established in 1997. CESR advises the European Commission on subsidiary regulations to European directives. The chairman of the Executive Board of the AFM, Arthur Docters van Leeuwen, is chairman of CESR. In 2002, CESR was awarded two mandates by the European Commission to submit proposals for legislation and regulations. These related to the (draft) directives on Market Abuse and Prospectuses. On 31 December 2002, CESR submitted recommendations on market abuse to the European Commission. The European Commission will translate these recommendations into subsidiary regulations, a process which is expected to be completed in 2003.

CESR, through an expert group led by AFM board member, Jacob Kaptein, drew up the Conduct of Business Rules on its own initiative. The Conduct of Business Rules govern the relationship between the offeror and the investor and they will play a role in the formulation of rules of conduct when the Investment Services Directive (ISD) is revised. In November, the European Commission presented official proposals for the revision of this directive.

Active participation in CESR places considerable demands on the AFM's capacity. The AFM not only provides the chairman of CESR, but AFM's specialists also participate in the various expert groups and consultations.

In 2002, AFM's participation in the International Organization of Securities Commissions (IOSCO), an association of more than 80 supervisory authorities of the securities trade worldwide, included Arthur Docters van Leeuwen's chairmanship of the Internet Project Team. AFM board member Paul Koster sat on the Chairman's Committee on Reporting and the Supervision of Accountants, which was set up in the wake of the Enron affair.

Organisation

The changeover from the STE to the AFM as from 1 March 2002 took up a large amount of the organisation's capacity. As a result of the restructuring of supervision, tasks were transferred from De Nederlandsche Bank and the Pensions and Insurance Supervisory Authority of the Netherlands (*Pensioen- & Verzekeringskamer*) to the AFM and vice versa. The transfer also had consequences for personnel and also for operational matters, such as information systems and house style, which had to be changed. Virtually no problems were experienced following the changeover from the STE to the AFM.

In 2002, the AFM drew up the strategic concept for the new organisation. The AFM's 'Vision and Strategy' document was adopted by the Supervisory Board in January 2003 and will be followed by the drawing up of a medium-term strategy.

The AFM's budget in 2002 saw an improvement in the relationship between policy, performance and funding. For 2003 the AFM submitted a budget in which the budget and funding are based upon supervisory tasks. The data in the budget were based upon information that the organisation obtained from records of time spent. Through the 2003 budget, the AFM will provide a better picture of the way in which the levies paid by supervised institutions are spent. The AFM is seeking to further tighten up the budget in quantitative terms and thereby to provide a better indication of the quantity of work that it does. The aim is also to establish a more direct relationship between objectives and performance in order to be able to measure efficiency better. This will take the form of an ongoing development process.

In 2002, the number of staff of the AFM grew from 186 to 273. 131 members of staff joined the AFM and 44 left the organisation.

Information systems play a key role in virtually every new task performed or to be performed by the AFM. The use of ICT applications enables the AFM to perform its supervisory function efficiently and at a low cost. The application of the Control Analysis Risk Model for Securities Institutions in the Netherlands (*Controle Analyse Risicomodel Effecteninstellingen Nederland* / CARMEN) represents important progress and is the first ICT application to be used in the primary process of supervision. This system gives supervised institutions the option of providing information to the AFM on a proactive basis. CARMEN forms part of the AFM's control strategy and provides standardised information to the supervisory authority, which enables comparisons to be made.

On 1 March the AFM went online with an updated web site (www.afm.nl). This is the primary means of communicating with the public and with market participants and is based upon a clearly defined target-group approach. The AFM's public registers are available on the updated site through databases that can be consulted rapidly. In 2002, the AFM also started to place interpretations of legislation and regulations on the website.

Redactie

Berber Kroon, Seger Pijnenburg, Werner van Bastelaar

Vormgeving

Van Eck & Verdijk, Amsterdam

Fotografie

Teo Krijgsman, Amsterdam

Friso Keuris, Amsterdam

Drukwerk

Spinhex & Industrie, Amsterdam

Autoriteit Financiële Markten
Singel 542, 1017 AZ Amsterdam
Postbus 11723, 1001 GS Amsterdam
Telefoon +31 (0)20 553 52 00
Toezichtslijn 0900 540 05 40
Website <http://www.afm.nl>
E-mail info@afm.nl